

**Mezőgazdasági öntözőrendszer Vámosújfalú Rány-
dűlő (Vámosújfalú 752, 756, 757, 758, 772 hrsz.),
Tolcsva Nyakvágó (Tolcsva 2305, 2306, 2308, 2309,
2310, 2311, 2312, 2313/1, 064/3 hrsz.)**

Natura 2000 hatásbecslése

(HUBN10007)

*Készült a 275/2004.(X.8.) Kormányrendelet 10.§ (1) bekezdésében előírtak, valamint a 14. és 15. számú
melléklet tartalmi követelményei alapján*

Készítette:

Zsólyomi Tamás

természetvédelmi szakértő

nyilvántartási sz.: SZ-008/2018.

Tartalomjegyzék

1. Azonosító adatok

- 1.1 A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége.....4
- 1.2 Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása.....4

2. Az érintett Natura 2000 terület

- 2.1 A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van.....5
- 2.2 Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás.....5

3. A terv vagy beruházás

- 3.1 A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása.....7
- 3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama7
- 3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása.....8
- 3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)9
- 3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése9
- 3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése10
- 3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása.....14

4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai

- 4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében.....15
- 4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel.....15
- 4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke.....71

5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

- 5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából).....73
- 5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása.....73

6. A megvalósítás indokai

- 6.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése74
- 6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét alátámasztó indokok.....74

7. A kedvezőtlen hatások

mérséklése.....74

8. Kiegyenlítő (kompenzációs)

intézkedések.....75

9. Felhasznált

irodalom.....75

10. Melléklet – a TMF/30-2/2018. számú határozat szakértői névjegyzékbe

vételről.....76

1. Azonosító adatok

1.1 A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége

Kérelmező neve: Czemiczki István EV.
Székhelye/levelezési címe: 3934 Tolcsva, Táncsics Mihály utca 24.
Adószáma: 45248227-2-25
Nyilvántartási száma: 3120552

1.2 Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása

A hatásbecslés készítője: Zsolyomi Tamás EV.
Székhelye: 3910 Tokaj, Esze Tamás u. 37.
Egyéb elérhetőségek: E-mail: zsolyomi.tamas@gmail.com, Tel.: +36 30 2796 274
Jogosultsága: Természetvédelmi szakértő (nyilvántartási szám: SZ-008/2018.)

Szakmai referenciák:

2022 Látogatóközpont - Mezőzombor 0202/1 hrsz. Natura 2000 hatásbecslése
2022 Tiszacsege - Tisza-folyó bal part 453,816 – 453,864 fkm úszóműves csónak- és kishajó kikötő Natura 2000 hatásbecslése
2021 FAKT Hungária Hegyeshalom-Bezenye mezőgazdasági üzemek létesítése Natura 2000 hatásbecslés készítése
2020 Tiszadorogma - Tisza-folyó jobb part 445,125 – 445,325 fkm úszóműves csónak- és kishajó kikötő Natura 2000 hatásbecslés készítése
2011-2018 Ökológiai szakreferens – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság – Természetmegőrzési Osztály – számos Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció véleményezése
2010- Egyéni vállalkozói tevékenység keretében részvétel számos Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció készítésében pl.: („A Velencei-tavi partfal komplex fenntartható rehabilitációja”c. projekt - Bioaqua Pro Kft.– NOX Beruházó és Fővállalkozó Zrt. (2017); „Az abádszalóki szabadstrand és ökológiai folyosó komplex turisztikai fejlesztése” c. projekt Bioaqua Pro Kft.– Fegyverneki Területfejlesztő Központ és Mérnökiroda Kft. (2018))

2. Az érintett Natura 2000 terület

2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van

Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel (HUBN10007) különleges madárvédelmi terület

A terület státusza (megjelölendő):

X különleges madárvédelmi terület

- ☐ különleges természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ jóváhagyott különleges természetmegőrzési terület
- ☐ jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- ☐ különleges természetmegőrzési terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Területi kiterjedése: 114536,75 hektár

2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

Magyar név	Tudományos név	Állománynagyság		Jelenlét F: fészkelő állomány; Gy: gyülekező állomány; Á: állandó; T: telelő állomány	Popu- láció*
		Min	Max		
Billegetőcankó	Actitis hypoleucos	20	25	F	B
Jégmadár	Alcedo atthis	11	50	F	B
Csörgő réce	Anas crecca			GY	D
Tőkés réce	Anas platyrhynchos			GY	C
Bőjti réce	Anas querquedula			F	C
Bőjti réce	Anas querquedula	50	50	GY	C
Nagy lilik	Anser albifrons			GY	D
Nyári lúd	Anser anser			GY	D
Vetési lúd	Anser fabalis			GY	D

Parlagi pityer	<i>Anthus campestris</i>			F	D
Szírti sas	<i>Aquila chrysaetos</i>	3	3	Á	A
Parlagi sas	<i>Aquila heliaca</i>	6	10	Á	B
Parlagi sas	<i>Aquila heliaca</i>	5	10	GY	B
Békászó sas	<i>Aquila pomarina</i>	12	14	F	A
Vörösgém	<i>Ardea purpurea</i>	1	2	F	D
Barátréce	<i>Aythya ferina</i>			GY	D
Kontyosréce	<i>Aythya fuligula</i>			GY	D
Cigányréce	<i>Aythya nyroca</i>			GY	D
Bölömbika	<i>Botaurus stellaris</i>	1	5	GY	D
Bölömbika	<i>Botaurus stellaris</i>	0	3	F	D
Uhu	<i>Bubo bubo</i>	15	20	Á	A
Kerceréce	<i>Bucephala clangula</i>			GY	D
Lappantyú	<i>Caprimulgus europaeus</i>	51	100	F	B
Fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>	48	50	F	C
Fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>	15	30	F	B
Kígyászölyv	<i>Circaetus gallicus</i>	5	10	F	A
Barna rétihéja	<i>Circus aeruginosus</i>	5	10	F	C
Kékes rétihéja	<i>Circus cyaneus</i>	11	50	GY	C
Hamvas rétihéja	<i>Circus pygargus</i>			F	D
Kék galamb	<i>Columba oenas</i>	500	1000	F	B
Haris	<i>Crex crex</i>	40	200	F	A
Fehérhátú fakopáncs	<i>Dendrocopos leucotos</i>	51	100	Á	A
Közép fakopáncs	<i>Dendrocopos medius</i>	400	500	Á	A
Balkáni fakopáncs	<i>Dendrocopos syriacus</i>	30	35	Á	C
Fekete harkály	<i>Dryocopus martius</i>	101	250	Á	B
Nagy kócsag	<i>Egretta alba</i>			GY	D
Kerecsensólyom	<i>Falco cherrug</i>	0	1	Á	D
Vándorsólyom	<i>Falco peregrinus</i>	3	4	Á	B
Örvös légykapó	<i>Ficedula albicollis</i>	800	1000	F	B
Kis légykapó	<i>Ficedula parva</i>	4	5	F	C
Daru	<i>Grus grus</i>	51	100	GY	D
Rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>			GY	D
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	20	30	F	C
Tövisszúró gébics	<i>Lanius collurio</i>	500	1000	F	B
Kis őrgébics	<i>Lanius minor</i>	20	30	F	C
Erdei pacsirta	<i>Lullula arborea</i>	51	100	F	A
Kis bukó	<i>Mergus albellus</i>			GY	D
Barna kánya	<i>Milvus migrans</i>	1	5	GY	D
Hegyi billegető	<i>Motacilla cinerea</i>	80	100	F	A
Füleskuvik	<i>Otus scops</i>	5	8	F	C
Halászsas	<i>Pandion haliaetus</i>	1	5	GY	C
Darázsölyv	<i>Pernis apivorus</i>	40	50	F	B

Pajzsoscankó	Philomachus pugnax			GY	C
Hamvas küllő	Picus canus	150	200	Á	B
Guvat	Rallus aquaticus	1	2	F	D
Függőcinege	Remiz pendulinus	60	70	F	C
Partifecske	Riparia riparia	300	400	F	C
Uráli bagoly	Strix uralensis	50	100	Á	A
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria	400	500	F	C
Kis vöcsök	Tachybaptus ruficollis			F	D
Réti cankó	Tringa glareola			GY	C
Piroslábú cankó	Tringa totanus			GY	D

***Megjegyzés: az országos állományhoz viszonyított arány A: 100% >= p > 15%; B: 15% >= p > 2%; C: 2% >= p > 0%; D: nem jelentős, előfordul a területen**

A tárgyalt HUH10002 Natura 2000 terület fent felsorolt közösségi jelentőségű fajainak listája, elnevezése és kódja Európai Unió Natura 2000 hálózatot bemutató honlapjáról (<http://natura2000.eea.europa.eu>), a „Standard Data Form” adatlap aktuális információi alapján készült.

3. A terv vagy beruházás

3.1 A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

Tolcsva és Vámosújfalú települések közigazgatási határán belül a tolcsvai Nyakvágó és a vámosújfalui Rány-dűlő területén, a Tolcsvát Erdőbényével összekötő műúttól délre, a Zempléni-hegység déli lankáin szőlőterületek és bodzások vízellátását biztosító öntözőrendszer létesül. Az öntözőrendszer kiépítésének célja a szőlő- és bodzaültetvények területén a haszonnövények vízigényének megfelelő mennyiségű, egyenletes eloszlású víz biztosítása az egyre szárazodó klíma és kiszámíthatatlanabb csapadékeloszlású térség viszonyaihoz alkalmazkodva. A napjainkban zajló klímaváltozás Hegyalja tradicionális szőlőterületeit sem kíméli. A hosszúra nyúló tavaszi és nyári aszályok a még a szárazságtűrő szőlőt is megviselik. A növény az extrém csapadékhiányra a déli kitettséggű területeken a tövek kiszáradásával és a termésmennyiség csökkentésével reagál. Ezek kiküszöbölése érdekében szükséges a tervezett öntözőrendszer kialakítása.

Az öntözéshez szükséges vízmennyiséget a jelentős vízhozamú Rány-forrás nevű forrás fogja biztosítani. A vízkivétel a forrás felszínre bukkanásától délre, a Rány-folyás mentén - a már korábban kialakított - két tőegysége közül az alsó tőegység víztestéből valósul meg.

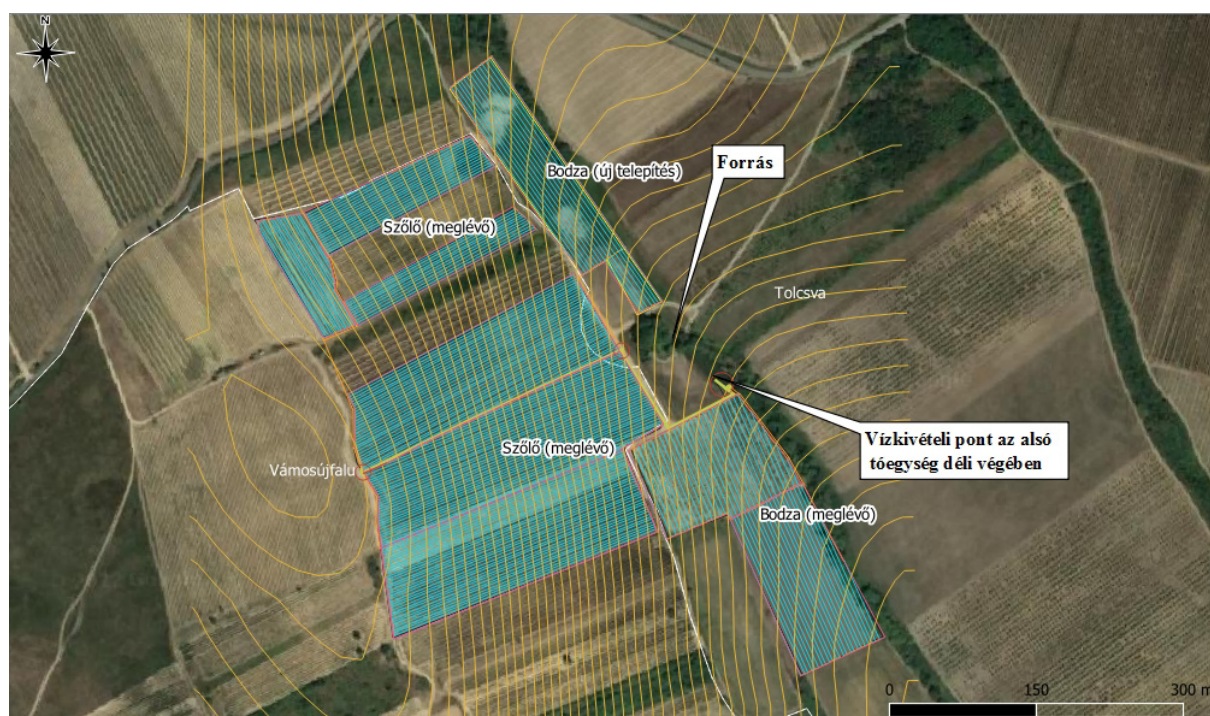
3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

Az öntözőrendszer kivitelezése összesen bruttó 13,93 hektárnyi területen valósul meg. Ebből 9,39 ha jelenleg művelt, kordonos kialakítású szőlőt, kb. 3 ha meglévő, sorközművelt bodzaültetvényt érint és csupán 1,54 ha-nyi művelés alatt nem álló, parlagterületet érint. Természetesen maga az öntözőrendszer kiépítés nem érinti a bruttó területet, mivel az csupán a meglévő sorok mentén,

illetve az egyes parcellák közötti utak mentén kerül kiépítésre. A tervezési területen 2023-2030. között kívánja megépíteni az öntözőrendszert a beruházó. A kivitelezés időtartama 1 év. A tervezett fejlesztés jelentősége, hogy a világörökségi kultúrtájban a globálisan változó klimatikus anomáliák okozta kiszámíthatatlanságot csökkenti. Segítségével az extrém aszályos években is lehetőség nyílik tervezhető mennyiségű és minőségű szőlő, illetve bor előállítására.

3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

Az öntözőrendszer kiépítése által igénybevett területet a Vámosújfalú 752, 756, 757, 758, 772, valamint a Tolcsva 2305, 2306, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313/1, 064/3 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú ingatlanok alkotják. A tervezett öntözőrendszer és vízkivételi pont az alábbi helyszínrajz alapján kerül kialakításra.

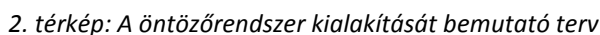
1. térkép: Az öntözőrendszer által elfoglalt vizsgálati terület elhelyezkedése

Az igénybe vett 13,93 hektárnyi terület teljes kiterjedésében részét képezi a HUBN10007 azonosító számú, Zempléni-hegység a szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel elnevezésű különleges madárvédelmi területnek. **A fenti áttekintő térképen látható módon az öntözőrendszer 90%-ban már meglévő ültetvények területén kerül kialakításra.**

Az öntözőrendszer kiépítésének a fent bemutatott területen kívül jelentős hatása nem várható.

A beruházás kivitelezésének várható időtartama kb. 1 év. A kivitelezés alatt az építés során kiépül maga az öntözőrendszer, illetve betelepítésre kerül a még betelepítetlen felhagyott szőlő területe. Az öntözőrendszer kialakítása kisebb volumenű földmunkával jár. A még be nem telepített terület művelésbe vonása szárazúzással és gyepteltetéssel fog járni első lépésként, majd a területen földfúróval kerülnek kialakításra az ültetvény rácshálójába telepítendő növények ültető gödrei, illetve szintén kisebb földmunkával jár majd az öntözőrendszer kiépítése. A nagyobb csőátmérővel rendelkező fő szállítócsövek az egyes parcellák között jelenleg is használatban lévő földutak mentén kerülnek behelyezésre.

A beruházás megvalósítása során a vizsgált területen a következő műszaki paraméterekkel rendelkező technológia kerül kialakításra.

A fenti ábrán kék ponttal jelölt vízkivételi helyen (meglévő alsó tőegység) kerül kialakításra egy szivattyú állomás, melybe egy 29 m³/h maximális áramlási sebességgel rendelkező szivattyú kerül telepítésre. Ehhez kapcsolódnak a sorközők felé egyre kisebb csőátmérővel rendelkező polietilén

öntözőcsövek. A csövek belső átmérője a vízkivételi pont közelében a magasabb pontok felé 110 mm-es, míg az alacsonyabb térszínnek felé 63, 50 stb. mm-es csőátmérők a jellemzőek (zöld, kék, lila és piros vonalak). A sorközök közepén elhelyezve nyomáskompenzált (PC), vákuumvédelemmel (AS) ellátott felszín alatti öntözést biztosító csepegtető csövek kerülnek (sűrű sraffozásként megjelenő sárga és narancssárga vékony vonalak), melyek nagy szűrőfelülettel és 0,6 bar nyomáskompenzációs tartománnyal rendelkeznek. A sorközökbe a tó felől a fő nyomócsöveken feljutatott víz lejtőirányba jut le. Fontos, hogy a felszínalatti mikroöntözés segítségével egyenletesen és lassan közvetlenül a gyökérzónába juttatható az öntözővíz, mellyel csökken a párolgási veszteség, és nem kell tartani a sorok gyomosodásától, továbbá az öntözővíz okozta talajeróziótól, mely a könnyen lemosódó löszös és nyirok talajok miatt Hegyalja-szerte gyakori és jelentős probléma.

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

3.6.1. Az aktuális növényzeti állapot bemutatása

A beruházásnak otthont adó terület a Tokaj-Eperjes-hegylánc déli részén, az Alfölddel való találkozásánál fekszik a Zempléni-hegységen belül a Hegyalja kistáj területén. A tolcsvai Nyakvágó és vámosújfalui Rány-dűlők területe a hegylajai történelmi dűlők szőlőkataszteri területéhez tartozik. A 18-19. századi térképek (I-III. katonai felmérés) tanulsága szerint a vizsgált terület (korabeli nevén Szőlő-hegy) jelentős része évszázadok óta művelt szőlőterület. Az érintett terület aktuális természeti állapota is erre enged következtetni, mivel a terület jelentős részén monokultúras szőlők és bodzások találhatók (Á-NÉR 2011: T7). A terület északi részén, egy földút és egy árok között, észak-dél irányban hosszan elnyúló terület található. A vizsgált terület egyetlen része ez, melyen még természetközeli élőhelyek találhatók. A vélhetően felhagyott szőlő (vagy gyümölcsös) területen jelenleg száraz cserjések (Á-NÉR 2011: P2b) és jellegtelen száraz gyepek (Á-NÉR 2011: OC) találhatók. A mozaikos élőhely a másodlagos szukcesszió kezdeti stádiumában tart.

Művelt szőlő és bodzaültetvények (lásd: 1. sz. térkép) jellemzése: A tervezett beruházás által érintett szőlőültetvények kordonos kialakításúak, a sorok hegy-völgy irányúak. A sorközök minden második sorban talajmunkával műveltek, a többi sorban sorközgyepesítés található, melyet rendszeresen kasálással kezelnek. A bodzások területén a sorközök talajműveléssel kezeltek. A talajforgatások miatt jellemzően generalista, zavarástűrő fajok jellemzik az ültetvényeket. A vizsgálat során megfigyelt edényes növényfajok a következők voltak: apró szulák (*Convolvulus arvensis*), mogorós lednek (*Lathyrus tuberosus*), siska nádtippa (*Calamagrostis epigeios*), réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*), ezüstös pimpó (*Potentilla argentea*), kaporlevelű ebszékfű (*Tripleurospermum inodorum*), terjőke kígyószisz (*Echium vulgare*), keskenylevelű bükköny (*Vicia tenuifolia*), ernyős hölgymál (*Hieracium umbellatum*), gilisztaűző varádics (*Tanacetum vulgare*), gyepűrózsa (*Rosa canina*). Védett, vagy veszélyeztetett növényfaj a vizsgált terület ezen részén nem mutatható ki.

Betelepítésre váró terület (lásd: 1. sz. térkép) jellemzése: A bodzával telepítendő, mintegy 1,38 hektárnyi területen a közelmúltban szárazúást végeztek, így a cserjés alacsony, mintegy 0,5-1 m magasságú, igen sűrű, közte néhol szabad talajfelszínek és mozaikosan kisebb gyepfoltok találhatók. A sztyepréti fajok jelenlétével is jellemezhető területen a bolygatások és a korábbi területhasználat

miatt számos zavarástűró gyomfaj is előfordul. A beavatkozási terület ezen részén jellemző edényes növényfajok a következők: kökény (*Prunus spinosa*), erdei szeder (*Rubus fruticosus*), hamvas szeder (*Rubus caesius*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), gypúrózsa (*Rosa canina*), parlagi rózsza (*Rosa gallica*), nagyvirágú lednek (*Lathyrus latifolius*), bárányüröm (*Artemisia pontica*), mogyorós lednek (*Lathyrus tuberosus*), csattogó számóca (*Fragaria viridis*), réti őszirózsa (*Aster sedifolius*), borzas peremizs (*Inula hirta*), buglyos kocsord (*Peucedanum alsaticum*), tejoltó galaj (*Galium verum*), selymes dárдахere (*Dorycnium germanicum*), feketeüröm (*Artemisia vulgaris*), siska nádtippan (*Calamagrostis epigeios*), borsóka bükköny (*Vicia pisiiformis*), tarka koronafürt (*Securigera varia*), mezei varfű (*Knautia arvensis*), egynyári seprence (*Stenactis annua*), réti here (*Trifolium pratense*), keskenylevelű bükköny (*Vicia tenuifolia*), gilisztaűző varádics (*Tanacetum vulgare*), foltos bürök (*Conium maculatum*), komló (*Humulus lupulus*), mezei zsurló (*Equisetum arvense*), fekete nadálytő (*Symphytum officinale*), vesszős füzény (*Lythrum virgatum*), mezei aszat (*Cirsium arvense*), mezei sóska (*Rumex acetosa*), aranyfürt őszirózsa (*Aster lynosiris*), koloncos legyezőfü (*Filipendula vulgaris*), ligeti zsálya (*Salvia nemorosa*), réti lednek (*Lathyrus pratensis*), francia perje (*Arrhenatherum elatius*), torzsás ecetfa (*Rhus typhina*).

A vizsgált terület ezen részén egy védett növényfaj, a réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) állománya került elő. E növényfaj Hegyalja másodlagos élőhelyein gyakran tömegesen megjelenik. A vizsgált területen összesen kb. 600 fő jelenlétét detektáltuk. Nagyobb egyedsűrűségben a telepítendő terület alsó felében és a nyugati határán található földút mezsgyéjén észleltük. Egyéb védett vagy veszélyeztetett növényfajt a tervezett beavatkozással érintett területen nem tudtunk kimutatni.

A vízkivétellel érintett terület jellemzése: Bár a beruházás gyakorlatilag nem érinti a vízkivétel helyszínét képező terület jelentős részét, csupán az alsó tőegység déli végét a forrás és környéke az alábbiak szerint jellemezhető. A Rány-forrás és környéke körülkerített. A forrás közelében idős hazai puhafák és néhány egzóta áll, ligetes szerkezetben. A forrás vize két tőegységben gyűlik össze a felszínre bukkanását követően. A kisebbik, mely a forrásfoglalás kifolyójánál található régebbi, növényzete dúsabb, halaktól mentes, míg a nagyobb, lentebbi tőegység, melyből a vízkivétel megvalósul frissebb kialakítású, növényzet jellemzően csak a partján található, a víz halakkal telepített. A kis tavak környezetében nyírt jellegtelen gyepek találhatóak. A területen jellemző növényfajok a következők:

- A forrás környezete és a felső kis tó - imbolygó békaszőlő (*Potamogeton nodosus*), erdei káka (*Scirpus sylvaticus*), apró békalencse (*Lemna minor*), vízi harmatkása (*Glyceria maxima*), fehér tippan (*Agrostis stolonifera*), csomós szittyó (*Juncus conglomeratus*), szürke aszat (*Cirsium canum*), közönséges pasztinák (*Pastinaca sativa*), borostyán (*Hedera helix*), farkasalma (*Aristolochia clematitis*), fekete nadálytő (*Symphytum officinale*), pénzlevelű lizinka (*Lysimachia nummularia*), törékeny fűz (*Salix fragilis*), szomorú fűz (*Salix babylonica*), fekete bodza (*Sambucus nigra*), hamvas szeder (*Rubus caesius*), közönséges tarackbúza (*Elymus repens*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), lómenta (*Mentha longifolia*), borzas fűzike (*Epilobium hirsutum*), mezei zsurló (*Equisetum arvense*), nagy csalán (*Urtica dioica*), mezei katáng (*Cichorium intybus*), réti here (*Trifolium pratense*), sövényyszulák (*Calystegia sepium*), kerek repkény (*Glechoma hederacea*), nagy útifű (*Plantago major*), kúszó boglárka (*Ranunculus repens*), közönséges pitypang (*Taraxacum officinale*), erdei turbolya (*Anthriscus sylvestris*), mezei juhar (*Acer campestre*), tatárjuhar (*Acer tataricum*).

- Gyepes területek - indás pimpó (*Potentilla reptans*), északi galaj (*Galium boreale*), giliszaúzó varádics (*Tanacetum vulgare*), keskenylevelű bükköny (*Vicia tenuifolia*), kökény (*Prunus spinosa*), réti lednek (*Lathyrus pratensis*), mezei sóska (*Rumex acetosa*), réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) - 1 tő, réti imola (*Centaurea jacea*), fehér libatop (*Chenopodium album*), fehér here (*Trifolium repens*), angol perje (*Lolium prene*), mezei katáng (*Cichorium intybus*), közönséges gyújtoványfű (*Linaria vulgaris*), szarvaskerep (*Lotus corniculatus*), réti here (*Trifolium pratense*), lenlevelű zsellérke (*Thesium linophyllum*), fodros lórom (*Rumex crispus*), tarka koronafürt (*Securigera varia*), apró szulák (*Convolvulus arvensis*), terjőke kígyószisz (*Echium vulgare*), osztrák kányafű (*Rorippa austriaca*), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*), sárkerep lucerna (*Medicago falcata*), ezüstös pimpó (*Potentilla argentea*), fedélrozsok (*Bromus tectorum*), apró lucerna (*Medicago minima*), foltos bürök (*Conium maculatum*), mogyorós lednek (*Lathyrus tuberosus*).
- Az alsó tőegység és környéke: keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia*), széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*), fehér tippán (*Agrostis stolonifera*), kerek repkény (*Glechoma hederacea*), kúszó boglárka (*Ranunculus repens*), pénzlevelű lizinka (*Lysimachia nummularia*), lómenta (*Mentha longifolia*), korcs here (*Trifolium hybridum*), egynyári seprence (*Stenactis annua*), borzas füzike (*Epilobium hirsutum*), martilapu (*Tussilago farfara*), siska nádtippán (*Calamagrostis epigeios*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), mezei varfű (*Knautia arvensis*), sulyom (*Trapa natans*), vízi peszérce (*Lycopus europaeus*), berki sás (*Carex otrubae*).

A vizsgált terület ezen részén az alsó tőegység területén összesen kb. 50 tő sulyom (*Trapa natans*) jelenlétét detektáltuk. Egyéb védett növényfaj a területen nem került elő.

1-4. kép: A felső és az alsó tóegység jellemző növényzeti képei (a piros nyíl a tervezett vízkivételi pontot jelöli)

5-8. kép: Az öntözőrendszer kialakításával érintett művelt és parlag területek jellemző növényzeti képe

9-10. kép: A vizsgált területen észlelt védett növényfajok a réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) és sulyom (*Trapa natans*)

3.6.2. A terület állatvilágának általános jellemzése

Mint fentebb bemutatásra került, a tervezett beavatkozási terület növényzete részben degradált és jelentősen zavart az emberi jelenlét és a mezőgazdasági művelés miatt, így az állatvilág is jóval szegényesebb, mint ami a természetes hegyaljai élőhelyeken tapasztalható. A gerinctelen és gerinces fajok közül a területen végzett bejárások során a következők jelenlétét tudtuk bizonyítani (**félkövérrel** a védett fajokat jelöltük): *Zygoptera* fajok (pl.: *Calopteryx splendens*), bogáncslepke (*Vanessa cardui*), ibolyás tűzlepke (*Lycaena alciphron*), **erdei béka** (*Rana dalmatina*) – 1 kifejlett egyed, **kecskebéka** (*Pelophylax kl. esculentus*) – 6 kifejlett egyed, **cigánycsuk** (*Sxicola rubecula*) – 1 éneklő hím a szomszédos cserjésből, **mezei pacsirta** (*Alauda arvensis*) – 1 éneklő hím, volt egy **vörös vércse** (*Falco tinnunculus*) – 1 táplálkozó egyed, **erdei pacsirta** (*Lullula arborea*) – 1 éneklő hím a szomszédos szőlőben, **vadgerle** (*Streptopelia turtur*) – 1 átrepülő példány, **nagy fakopáncs** (*Dendrocopos major*) – 1 táplálkozó példány.

11-12. kép: A bejárása során megfigyelt ibolyás tűzlepke (*Lycaena alciphron*) és erdei béka (*Rana dalmatina*)

3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A beruházás volumene és célja csak helyi szinten hat. Társadalmi és gazdasági szinten hatása, hogy a helyi mezőgazdasági vállalkozás hosszú távú fennmaradását segíti elő a fejlesztés. Alkalmazkodást tesz lehetővé a melegedő klímához és biztosítja a megfelelő minőségű bor készítéséhez szükséges mennyiségű alapanyag rendelkezésre állását. Regionális viszonylatban a világörökségi tájhoz méltó minőségű bor előállításához, a térség magas színvonalú gasztronómiai szolgáltatásaihoz ad alapot a beruházás.

4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai

4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében

4.1.1. Várható hatások az építés során

A tervezett öntözőrendszer létesítése során a jelenlegi természeti állapot nem változik jelentősen. Legjelentősebb hatása a beruházással érintett terület 10%-án tervezett új telepítésekhez kapcsolódó előkészítő munkálatoknak lesz. A mintegy 1,3 ha nagyságú területen a várhatóan a jelenlegi vegetáció megsemmisül. Az öntözőrendszer többi területen történő kivitelezése során jelenleg is talajforgatással kezelt területeken történnek talajmunkák. A területen jelenleg előforduló madárfajok számára tehát ez csupán kismértékű élőhely csökkenést, táplálkozó terület csökkenést fog okozni. Mivel jelenleg sem lehetett kimutatni a területen költő jelölő fajokat, jelentős változás nem fog bekövetkezni a jelenlegi állapothoz képest az építési időszakban. A kivitelezési munkák végzése elviselhető mértékű zavaró hatással lesz a helyi élővilág számára, a vizsgált Natura 2000 terület jelölőfajai tekintetében pedig semleges hatás várható.

4.1.2. Várható hatások az üzemelés során

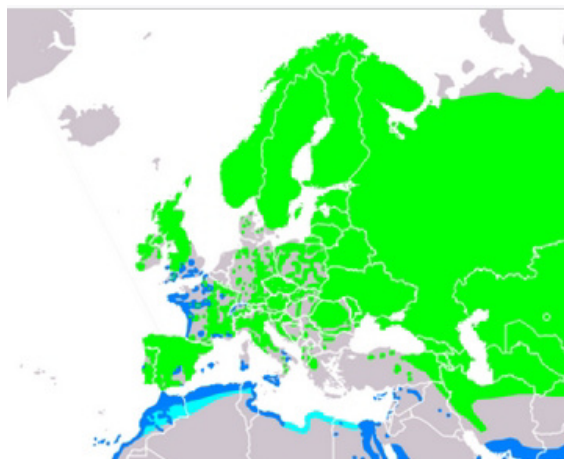
Az üzemeltetési időszakban az öntözőrendszer működtetése várhatóan semmilyen káros hatással nem jár az élővilág tagjaira nézve. Az üzemelési időszakban tapasztalható – a jelenlegihez hasonló - esetleges emberi jelenlét elviselhető mértékű zavaró hatással lesz a helyi élővilág számára, a vizsgált Natura 2000 terület jelölőfajai tekintetében pedig semleges hatás várható.

4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel

BILLEGETŐCANKÓ – *Actitis hypoleucos* (Linneus, 1758)

Elterjedési terület

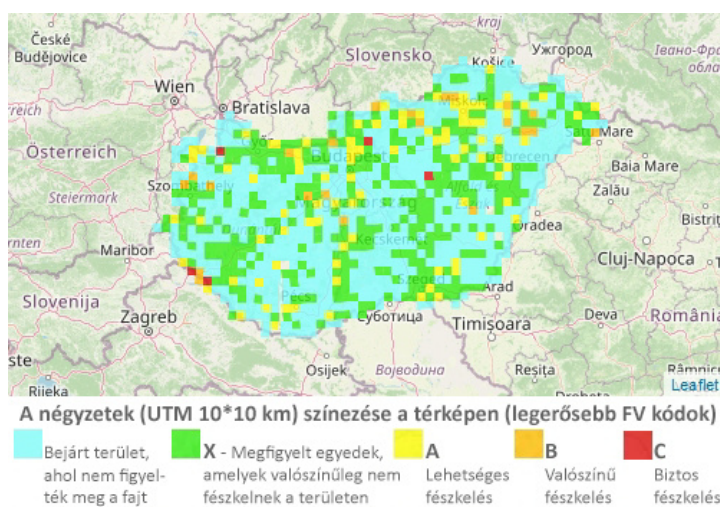
Eurázsia jelentős részén előfordul. Igen elterjedt faj, Európa és Észak-Ázsia nagy részén költ, Afrikában, Indiában, Kelet-Ázsiában, Indonéziában és Ausztráliában telel. Természetes élőhelyei a szubtrópusi és trópusi mangroveerdők, mérsékelt övi gyepek, tengerpartok, édesvízi tavak, mocsarak, folyók és patakok

1. ábra. A billegetőcankó (*Actitis hypoleucos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Általában nagyobb folyóink mentén költ, főleg zátonyokon és szigeteken. Április és május, valamint június és október között nagy számban vonul át hazánkon. Ilyenkor folyópartjainkon kívül halastavakon, patakok és csatornák mentén is meg lehet figyelni kisebb csapatait és magányos példányait.

2. ábra. A billegetőcankó (*Actitis hypoleucos*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

JÉGMADÁR– Alcedo atthis (Linneus, 1758)

Elterjedési terület

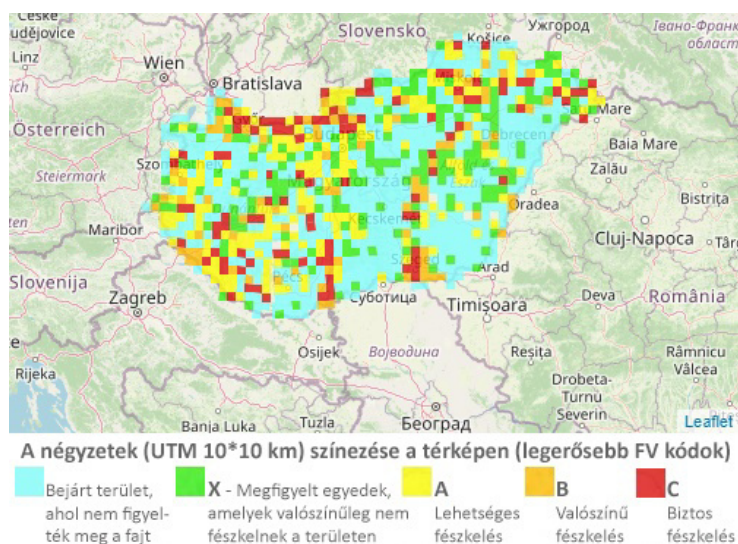
Európa, Afrika és Ázsia lakója. Kisebb folyók és patakok partján halászik. Erdőszéleken is él.

3. ábra. A jégmadár (*Alcedo atthis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedésterület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: [www. ec.europa.eu](http://www.ec.europa.eu))

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánk egyik legszínompásabb madara, mely folyók és tavak mentén található partfalakban költ. Állandó madarunk, mely télen a be nem fagyó folyóknál vészeli át a zord hónapokat. Sokszor lehet látni, amint a víz felett szital, azaz kolibriszerűen egyhelyben „lebeg”. Erre a költőhely kialakításánál éppúgy szüksége van, mint a vadászata során. Gyakran látni víz fölé behajló ágakon, melyekről mozdulatlanul lesi a víz tetején úszó apró halakat. Főként halakkal, vízi rovarokkal táplálkozik, ezért erősen kötődik a vizes élőhelyekhez, főként a mély vizű tavakhoz, patakokhoz, folyókhoz. Fészkelőhelyét meredek partfalba vájva alakítja ki. Évente két alkalommal költ.

4. ábra. A jégmadár (*Alcedo atthis*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő nagyobb vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható. Alkalmanként nem zárható ki a vízkivétel helyszínén egy-egy táplálkozó, kóborló egyed megjelenése, de a beruházásnak a faj ezen egyedeire nem várható érzékelhető hatása, mivel a töegységek területét nem érinti a tevékenység.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

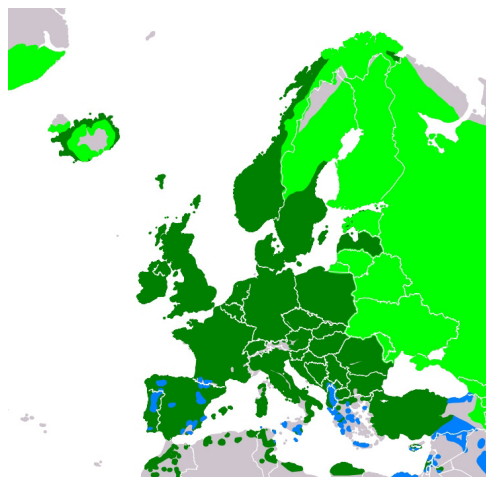
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TŐKÉS RÉCE – *Anas platyrhynchos* (LINNAEUS, 1758)

Elterjedési terület

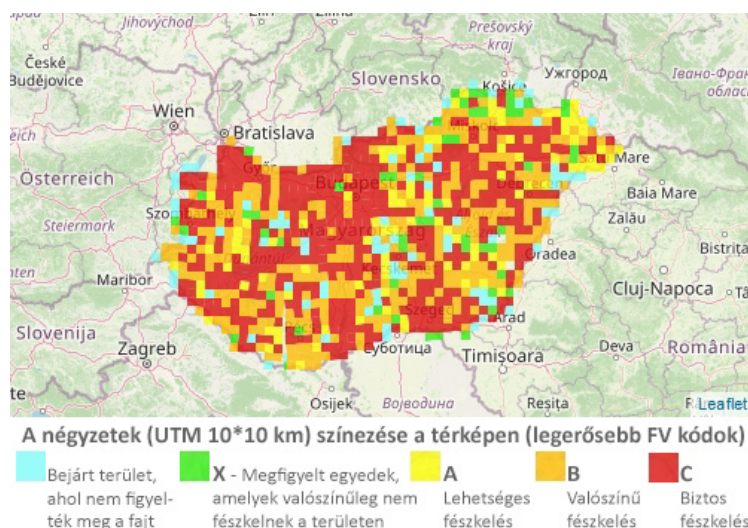
Egész Európában, Ázsia és Észak-Amerika jelentős részén elterjedt. Kóborló egyedei sokfelé eljutnak, így Afrikába, Közép- és Dél-Amerikába is. Az ember is segítette elterjedési területe megnövelését, mivel betelepítette az Egyesült Államok keleti részébe, a Bermuda-szigetekre, Ausztrália, Új-Zéland és Új-Kaledónia területére is. Onnan a faj sokfelé eljutott kóborlásai során, így a Csendes-óceán sok szigetén észlelték már. Ezen felül betelepítették a Francia déli területek több szigetére, így a Kerguelen-szigetekre, továbbá a Falkland-szigetekre és a Macquarie-szigetre is.

5. ábra. A tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

A Kárpát-medencében a leggyakoribb récefaj. Tavak, folyók, mocsarak, patakok mentén sűrű növényzetben költ, de előfordul, hogy víztől távol fészkel. Városi környezetben épületeken is megkísérli a költést. Alkalmazkodó faj, szinte minden vizes élőhelyen előfordul, a legnagyobb folyóktól a városi parkokban lévő apró tavakig. Állományát ismereteink szerint semmilyen folyamat nem veszélyezteti, természetes populációját tenyészetekből származó egyedekkel növelik a vadászok. Nem védett, vadászható faj. A hazai állomány jelentős része be nem fagyó vizeinken telel át, sokan érkeznek hozzánk északabbról is, kemény teleken viszont nagyon lecsökkenhet a nálunk tartózkodó madarak száma.

6. ábra. A tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő nagyobb vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható. Alkalmanként nem zárható ki a vízkivétel helyszínén egy-egy táplálkozó, kóborló egyed megjelenése, de a beruházásnak a faj ezen egyedeire nem várható érzékelhető hatása, mivel a tömegesek területét nem érinti a tevékenység.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BÖJTI RÉCE – *Anas querquedula* (LINNAEUS, 1758)

Elterjedési terület

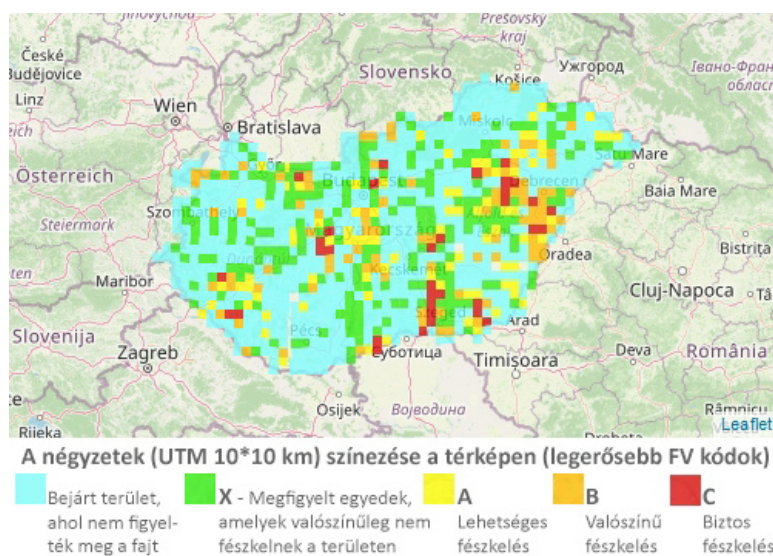
Európában, Ázsiában fészkel, télen Afrikába vonul. A Kárpát-medencében rendszeres fészkelő. Szikes tavak mellett található meg.

7. ábra. A böjti réce (*Anas querquedula*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Szikes tavakon, csapadékos években előntéseken, nagyobb belvízfoltokon, időszakosan kiszáradó mocsarakban, kubikgödrökben is megtelepedhet. Fészket sűrű növényzetben alakítja ki, a tojó ide rakja 6-13 tojását. A kotlás 23 napig tart, a fiókák öthetes korukban válnak röpképesé. Előszeretettel táplálkozik sekély tocsogókon, főleg magokat, zöld növényi részeket és gerincteleneket fogyaszt.

8. ábra. A bőjti réce (*Anas querquedula*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő nagyobb, mocsaras vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható. Alkalmanként nem zárható ki a vízkivétel helyszínén egy-egy táplálkozó, kóborló egyed megjelenése, de a beruházásnak a faj ezen egyedeire nem várható érzékelhető hatása, mivel a töegységek területét nem érinti a tevékenység.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

SZIRTI SAS- *Aquila chrysaetos* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

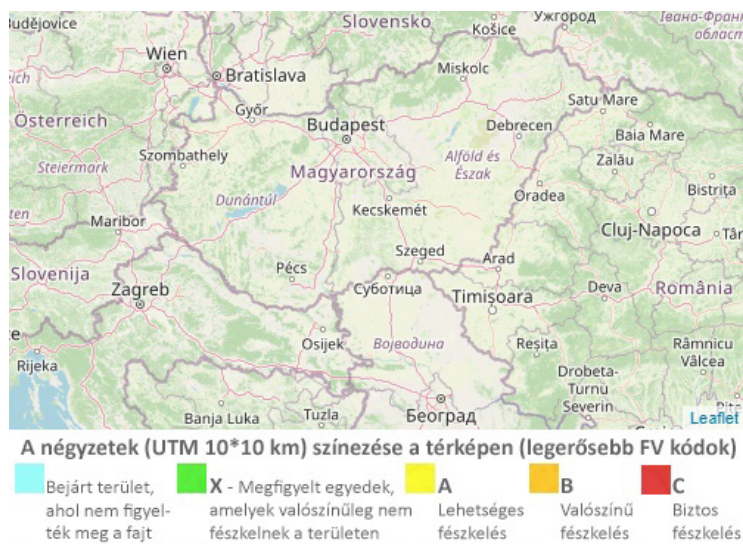
A szirti sas megtalálható Európában, Ázsiában, Észak-Amerikában és Észak-Afrikában, habár manapság nagyon leszűkült az élőhelye. A hegyvidékeket, a sziklafalakat és a nyílt területeket kedveli.

9. ábra. A szirti sas (*Aquila chrysaetos*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

A Zemplénben rendszeresen költ három-négy pár, egyébként inkább nyár végi kóborlóként, téli vendégként találkozhatunk vele. A magyarországi állomány a '80-as években kezdett kialakulni, további növekedése várható, bár ez elsősorban a környező országokban élő populációk helyzetétől függ. A fészkek közelében az erdészeti munkákat a pár nyugalma érdekében korlátozni kell. Az öreg madarak egész évben a revírjük környékén maradnak, a fiatalok kóborolnak. A nálunk telelő rétisasokat rendszeresen etetik egyes nemzeti parkokban, ezeken a helyeken a kóborló szirti sasok is felbukkanhatnak.

10. ábra. A szirti sas (*Aquila chrysaetos*) hazai előfordulása (Forrás: <https://www.mme.hu>)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem tekinthető táplálkozó területének sem, a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

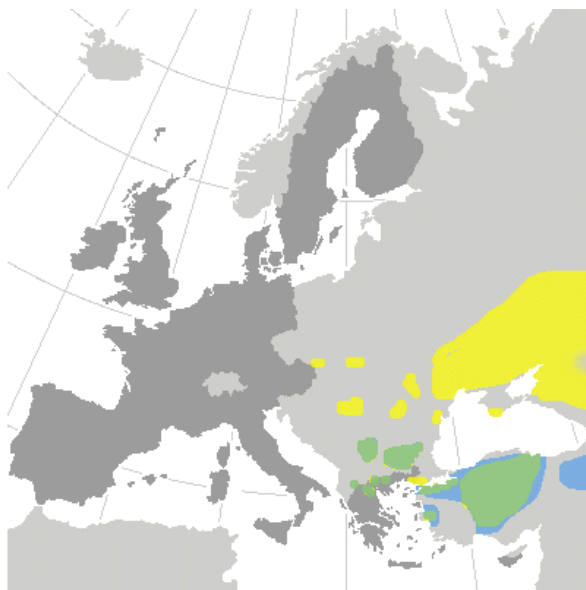
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PARLAGI SAS – Aquila heliaca (Savigny, 1809)

Elterjedési terület

Elsősorban Ázsia és Kelet-Európa (Kazahsztán, Oroszország, Ukrajna) füves pusztáin, sztyeppjein, ritkás erdőkben és fás mocsaraiban költ, legkeletibb előfordulása a Bajkál-tó vidékén, a legnyugatibb pedig a Balkánon (Bulgária, Horvátország, Románia, Szerbia) és Közép-Európában (főleg Magyarországon és Szlovákiában) található. Törökországban is él egy nagyon kis egyedszámú csoportja. A parlagi sasok élőhelyüktől függően a Nílus völgyében, a Csendes-óceán nyugati partvidékén, Közép –Ázsiában, a Földközi- tenger keleti partvidékén és a Perzsa-öbölnél telelnek. A parlagi sasok fele középhegységeken fészkel, valamint ezek hegy lábainál, hegységi előtereinél, síkvidékeken is egyre többször költ.

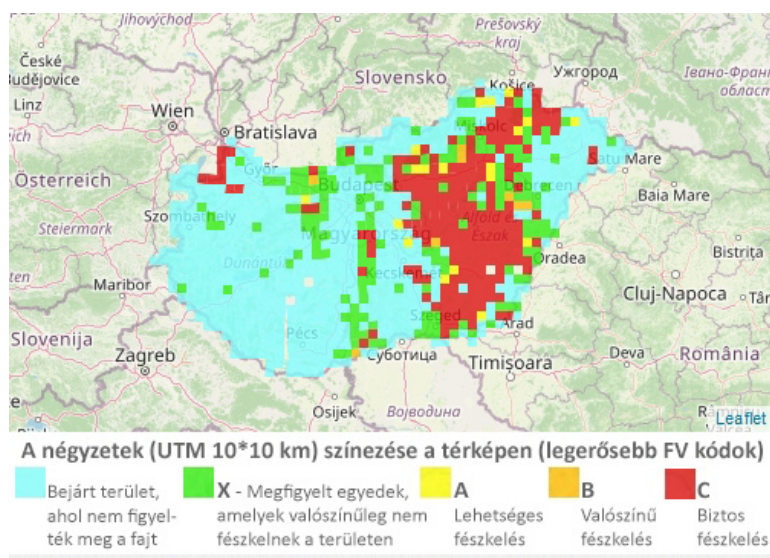

11. ábra. A parlagi sas (*Aquila heliaca*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A hazai párok egy része középhegységeink erdeiben költ, de mára megnőtt az alföldi fasorokban, erdőfoltokban fészkelők aránya. Előfordul, hogy traverzre építi fészket. Mivel több évig használja, a fészkek óriási lehet. Rendszerint váltófészket is készít. Általában 2-3 tojást rak. A költési idő 43 nap. A fiókák 55-60 napos korukban hagyják el a fészket. A parlagi sas egyik legfontosabb táplálékállata az

ürge, ami többek közt ennek köszönheti törvényes védelmét. Hörcsögöt, nyulat, más kisemlősöket, madarakat is zsákmányol.

12. ábra. A parlagi sas (*Aquila heliaca*) hazai előfordulása (Forrás:www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket, magányos fákkal tarkított pusztákat és agrárterületeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem tekinthető táplálkozó területének sem, a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

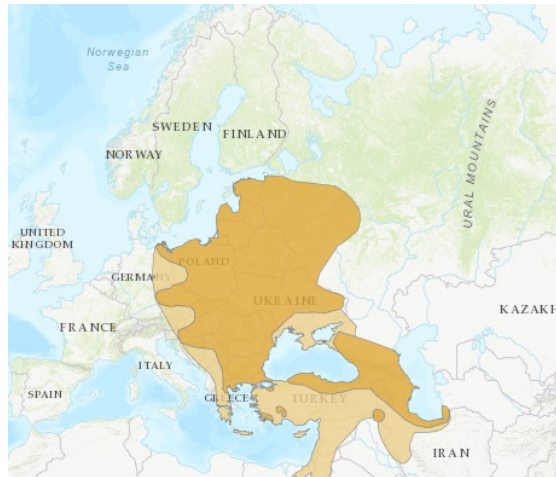
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BÉKÁSZÓ SAS- *Aquila pomarina* (Brehm, 1831)

Elterjedési terület

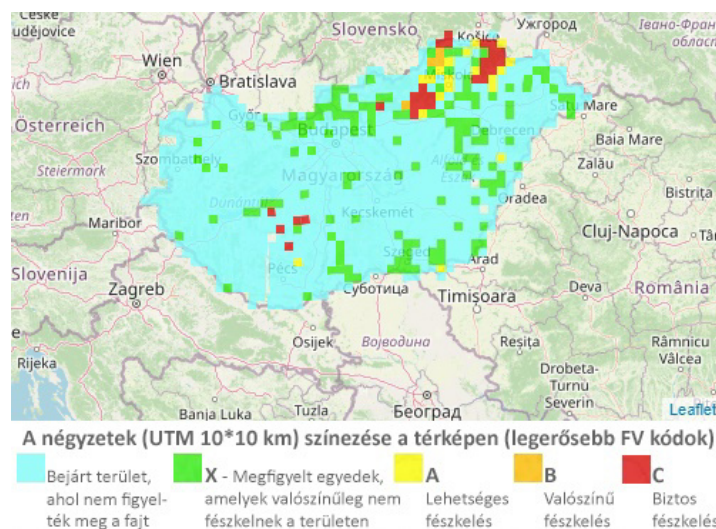
Európa középső és keleti részén honos, telelni Dél-Afrikába vonul. Európában az alábbi országokban számít fészkelő fajnak: Németország, Lengyelország, Szlovénia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Albánia, Szlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária, Görögország, Törökország, Moldova, Ukrajna, Fehéroroszország, Észtország, Lettország, Litvánia és Oroszország. Jelenleg a globális populáció mérete ismeretlen, de 20.000 párra becsülik. Európában összesen 13.000-16.000 pár található.

13. ábra. A békászó sas (*Aquila pomarina*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon főleg a középhegységi, dombosági erdőkben fészkel. Kedvező számára a mozaikos élőhely, ha a nagy kiterjedésű, zavartalan erdőhöz viszonylag közeli nyílt, nedves vadászterületeket talál.

14. ábra. A békászó sas (*Aquila pomarina*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

UHU – *Bubo bubo* (Dunéril, 1806)

Elterjedési terület

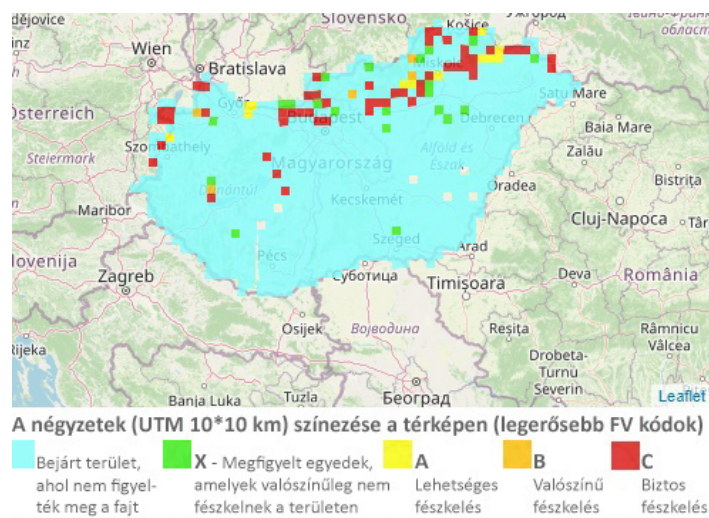
Hatalmas elterjedési területtel rendelkező faj, amely a nagyobb összefüggő sík vidékek kivételével, Európa legnagyobb részén megtalálható. Franciaországtól a Germán- alföldön át a Lengyel- alföldig terjedő nagy tengermelléki sík területről és a Brit- szigetekről, illetve a Kárpáti- medence belső alföldi területeiről hiányzik, csakúgy, mint a norvégiai magasabb, erdő nélküli területekről is. Elsősorban az erdős, sziklás területeket kedveli, így főleg a hegy- és dombvidékekben gazdag, nagymértékben erdősült országokban általánosan elterjedt.

15. ábra. Az uhu (*Bubo bubo*) európai előfordulása (Forrás: <https://ec.europa.eu/environment/nature>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban kisszámú fészkelő. Elsősorban az Északi- középhegységben költ, de a Dunántúli- középhegységben, a Mecsekben, Szabolcs- Szatmár- Bereg megyében és újabban a Soproni – és a Kőszegi- hegységben, valamint a Hanságban ismertek fészkelő párok, de megjelent a Duna és a Körösök menti erdőkben is.

16. ábra. Az uhu (*Bubo bubo*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel alkalmas fészkelőhelyet a felmérés során nem észleltünk, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

LAPPANTYÚ- *Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758)

Eltejedési terület

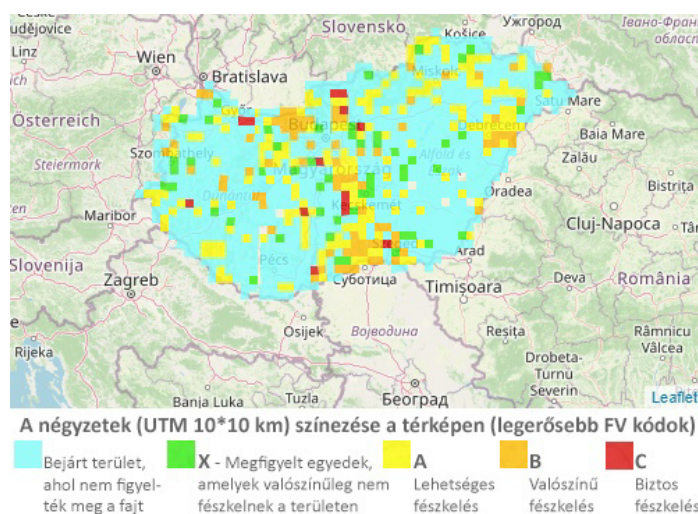
Majdnem egész Európában költ, az északi részek kivételével, valamint Nyugat- és Közép-Ázsiában. Az összes költőmadár Afrikában telel át, a Szaharától délre. Az utóbbi 50 évben Közép-Európában drámaian csökkent az állományuk.

17. ábra. A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) európai elterjedése (Forrás: <https://ec.europa.eu/environment/nature>)

Hazai elterjedés, élőhely

Korábban elsősorban a nyaras-borókás területeken, valamint a dombvidéki területek és felhagyott gyümölcsösök madara volt, ma már azonban az alföldi telepített fekete fenyvesekben is szép számmal költ.

18. ábra. A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő felhagyott gyümölcsösöket, cserjés, mozaikos élőhelyeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEHÉR GÓLYA- *Ciconia ciconia* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

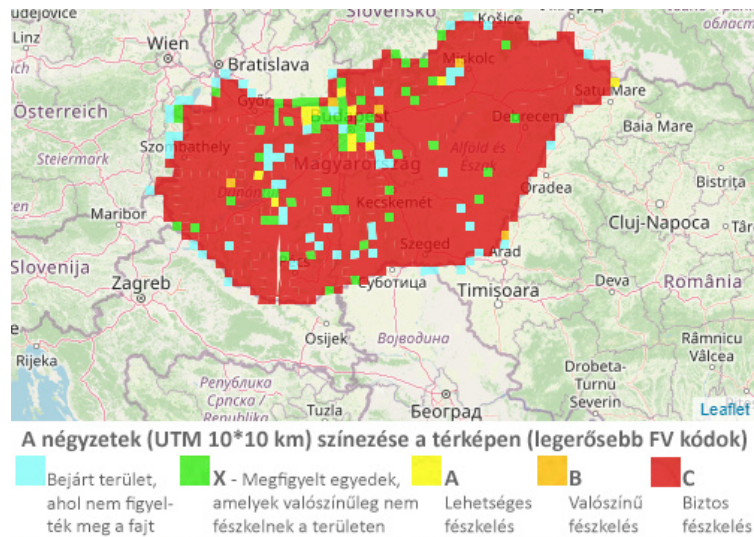
Európában, Észak-Afrikában és Kis-Ázsiában fészkel. Fészkrét az esetek döntő többségében emberi településeken építi.

19. ábra. A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban a fehér gólyák állományának legnagyobb hányada az ember közelében, a települések villanyoszlopain, épületek kéményén fészkel. Az állomány jelentős része nagyobb folyóink mentén található településeken költ. Hazai állomány nagysága csökkenő trendet mutat, 4000-4500 pár körül alakul.

20. ábra. A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a vizsgálati területen nem észleltük. Mivel jelentős számú rovarot fogyaszt és táplálkozó helyként kedveli a gyepeket rendszeresen megjelenhet a vizsgálati területen is (sorközökben, nem művelt gepes foltokon). Ezért táplálkozó egyedeinek alkalmankénti megjelenése előfordulhat a jövőben a vizsgált területen és környezetében. A vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya, valamint a faj emberi jelenléttel kapcsolatban tanúsított toleranciája miatt azonban a tervezett beavatkozás várhatóan nem lesz jelentős hatással a faj egyedeire.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEKETE GÓLYA- *CICONIA NIGRA* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

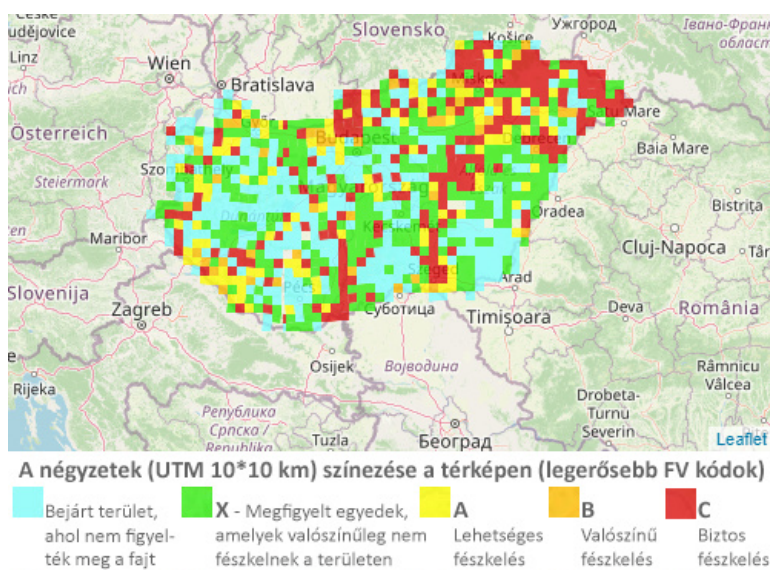
Nyugat- Európában Spanyolországban, Portugáliában és Németországban fordul elő, kelet felé azonban elterjedt egészen Észak- Kínáig. Síkságon és hegyvidéken egyaránt előfordul. Elsősorban a vizes élőhelyek közelében elterülő erdőket kedveli. Augusztusban ártereken, holtágakban gyülekezik, sokszor a gémekekkel alkot egy csapatot. Afrikában telel ki, majd márciusban érkezik vissza Európába.

21. ábra. A fekete gólya (*Ciconia nigra*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban legnagyobb állományai ártéri erdőkben találhatók, de idős bükkösökben és más nagy kiterjedésű, viszonylag zavartalan erdőkben is előfordul. Fészket öreg fák magasán lévő elágazásaiba építi. A fészek megközelítéséhez berepülő folyosóra van szüksége, ezért azt sokszor erdészeti utak közelébe építi annak ellenére, hogy zavarásra érzékeny faj. Sok pár költ sziklapárkányokon is, de ez Magyarországon nem jellemző. Viszonylag nagy gallyfészkébe 3-5 tojást rak, évente csak egyszer költ. Körülbelül 35 nap kotlás után kelnek ki a fiókák. Több mint két hónapig a fészekben nevelkednek, ezután július táján repülnek ki. Erdi patakokban, időszakos elöntésekben, holtágakban, tavak mentén és nedves réteken vadászik. Tápláléka halakból, kételtűekből, hüllőkből, kisemlősökből és rovarokból áll.

22. ábra. A fekete gólya (*Ciconia nigra*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket és táplálkozó területét jelentő nagyobb, zavartalan vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, előfordulás a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

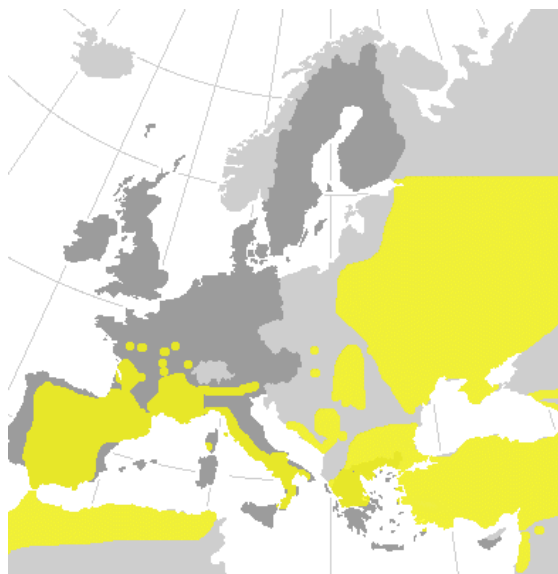
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÍGYÁSZÖLYV- *Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788)

Elterjedési terület

Európa délnyugati, délkeleti és keleti részén, Nyugat-, Közép és Kis-Ázsiában, a Közel-Kelet nyugati illetve északi részén, az indiai szubkontinensen, Kína és Mongólia kisebb területein valamint egy sávban Afrikában Guineától Etiópiáig él.

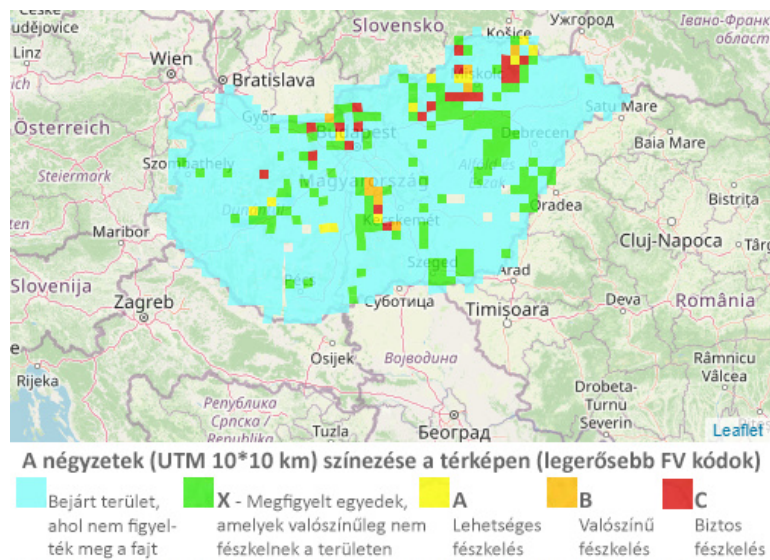

23. ábra. A kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban előnyben részesíti a melegebb, déli és keleti kitettségű fenyveseket és elegyes erdőket, a költő párok nagy része fekete és erdei fenyőn költ, de minden évben akad néhány lombhullató fán

fészkelő is, főleg kocsánytalan tölgy fagyöngy koszorújában. Magyarországon elsősorban középhegységi költőfaj, de létezik egy néhány párból álló síkvidéki állománya a Kiskunságban is. Előszeretettel fészkel olyan erdőállományokban, melyek déli kitettséű oldalak, nyílt területek közelében vannak, de akár több tíz kilométerre is eljár zsákmányért. Ismert fészkeinek környékén biztosítani kell a nyugodt költés feltételeit. Vonuló, nálunk március és október között figyelhető meg.

24. ábra. A kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő melegkedvelő, elegyes erdőket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BARNA RÉTIHÉJA- *Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

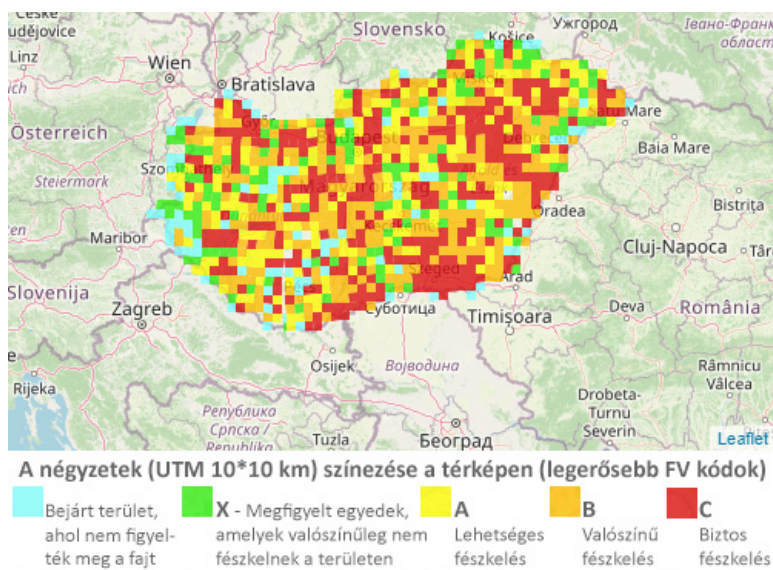
Európában és Közép-Ázsiában elterjedt, de a Közel-Keleten, Dél-Ázsiában, valamint Afrikában is előfordul. Rövidtávú vonuló.

25. ábra. A barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Síkvidéki mocsarakban, nádasokban szinte mindenhol költ. Ezek hiányában ritkán mezőgazdasági területeken, száraz gyepeken is megtelepszik. Tavaszi visszaérkezésük után a párok látványos nászrepülést mutatnak be. Fészket nádszálakból építi. Mivel vizes környezetben költ a talajon, a fészekanyagának magasan a vízszint fölött kell tartania a fészekalját. A tojó 3-6 tojást rak, a fiókák 32 nap kotlás után kelnek ki. A tojásokat csak a tojó melegíti, a fiókákat is ő eteti, eközben a hím vadászik, ő gondoskodik a család táplálékellátásáról. A fiókák 40 napos korban hagyják el a fészket. A rétihéják sajátos módon vadásznak. A nyílt területen a növényzet felett néhány méterrel pásztázzák át vadászterületüket, ha megpillantanak valamit, rávágnak. A barna rétihéja tápláléka kisemlősökből, kisebb madarakból és fiókákból, tojásokból, békákból, ritkán halakból áll.

26. ábra. A barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő nádasokat, vizes élőhelyeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÉKES RÉTIHÉJA -*Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766)

Elterjedési terület

Európa jelentős részén költ, de a Kárpát-medencéből hiányzik. Ázsiában Kamcsatkáig, Mongóliáig terjed elterjedési területe. Az amerikai kontinensen egy másik alfaja él. Réteken, legelőkön, fátlan tundrán költ. Gabonátláklban is fészkel, ahol a fészkek fokozott veszélynek vannak kitéve. Fészket növényi anyagokból a földre építi. Fészkealja 3-7 tojásból áll. A fiókák 30 nap alatt kelnek ki, további 5 hétig a fészkekben maradnak, ahol a tojó a hím által hordott zsákmánnyal eteti őket. Nálunk télen főleg mezei pockot és más rágcsálókat fog, időnként földön táplálkozó apró madarakat is elejt. Nyáron is főleg rágcsálókat, madárfiókákat, hüllőket zsákmányol.

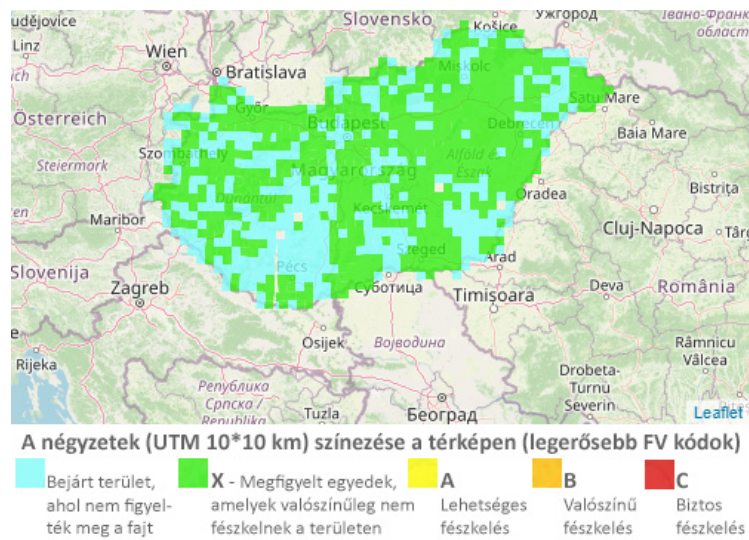

27.ábra. A kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Gyakori téli vendég és átvonuló. Főleg nyílt gyepek, mezőgazdasági területek felett figyelhető meg október és április között. Ritkán néhány példány át is nyaralhat, sőt, a XX. század elején néhány pár

költött is Magyarországon. Éjszakázóhelyeken csapatosan is megfigyelhető. A nálunk telelők létszáma néhány ezerre tehető. Manapság a hozzánk érkező madarak a pusztáinkon megfelelő táplálkozóhelyet találnak, a költőterületeken viszont sok fészek megsemmisül a mezőgazdasági tevékenység miatt.

28. ábra. A kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel téli vendég, nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÉK GALAMB- *Columba oenas* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

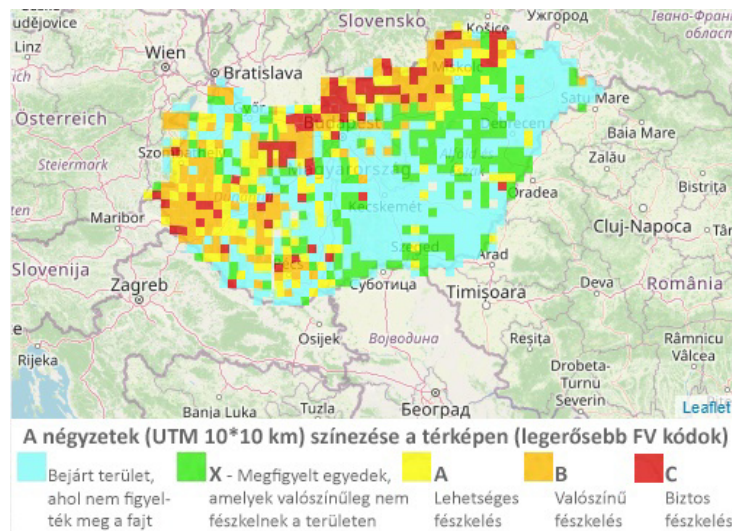
Európában és Ázsia nyugati részén honos.

29. ábra. A kék galamb (*Columba oenas*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hegyvidéki bükkösök, öreg tölgyesek közt érzi jól magát, a modern erdőgazdálkodás nem kedvez neki, ezért állománya fogyatkozó.

30. ábra. A kék galamb (*Columba oenas*) hazai elterjedése (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során ezért nem képzelhető el költése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti téli megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területéhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HARIS- *Crex crex* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

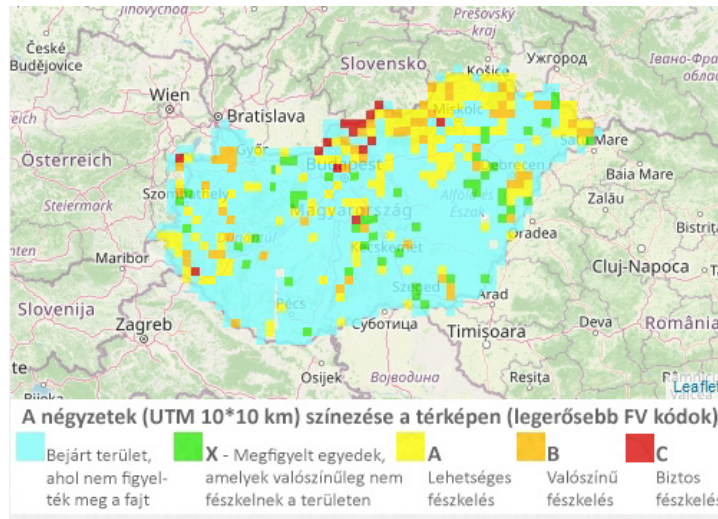
Eurázsiai faj, a Brit-szigetektől Szibériáig népesít be nedves réteket, kaszálókat, folyók menti területeket. Előnyben részesíti az olyan nedves gyepeket, ahol viszonylag magas, sűrű növényzetet talál néhány elszórt bokorral.

31. ábra. A haris (*Crex crex*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Legnagyobb számban a Bodrogi-közben és a Szatmár-Beregben költ. Egyes csapadékosabb években, amikor kiterjedt belvizek maradnak, jóval több pár telepszik meg nálunk fészkelésre, olyan környezetben ahol korábban egyáltalán nem fordult elő, így akár művelt területeken, agrárkultúrákban is megtelepedhet. A nedves kaszálók, legelők felaprózódása, becserjésedése mellett, a nem megfelelő területhasználat is veszélyezteti állományát.

32. ábra. A haris (*Crex crex*) hazai elterjedése (Forrás:www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő üde, magas fűű gyepeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el előfordulása. Ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEHÉRHÁTÚ FAKOPÁNCSS- *Dendrocopos leucotos* (Bechstein 1802)

Elterjedési terület

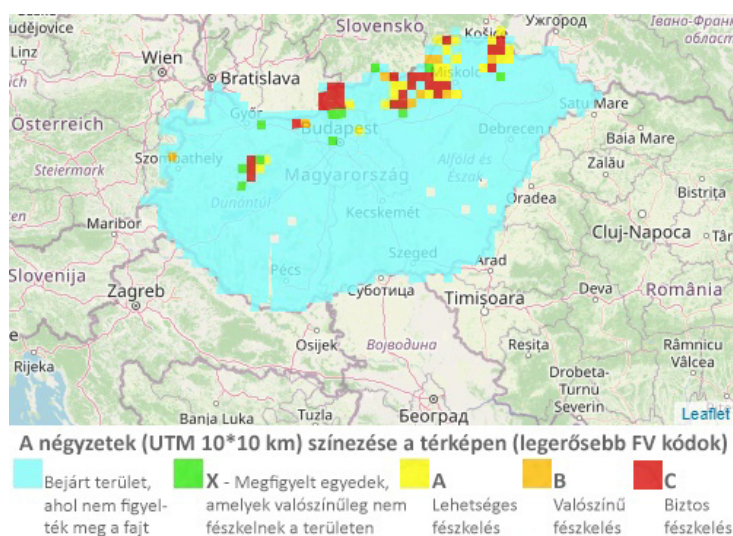
Európában és Ázsia egy részén honos. Természetes élőhelyei a tűlevelű erdők, mérsékelt övi erdők, szubtrópusi vagy trópusi síkvidéki és hegyi esőerdők, tavak, folyók és patakok környékén. Állandó, nem vonuló faj.

33. ábra. A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopus leucotos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedésterület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Kedveli a középhegységi, zavartalanabb élőhelyeket, patak völgyeket. Főként olyan részeken találkozhatunk vele, ahol sok korhadt fát talál. Közele rokonaihoz hasonlóan állandó madár, és területhűsége is igen nagy.

34. ábra. A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopus leucotos*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÖZÉP FAKOPÁNC- *Dendrocoptes medius* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

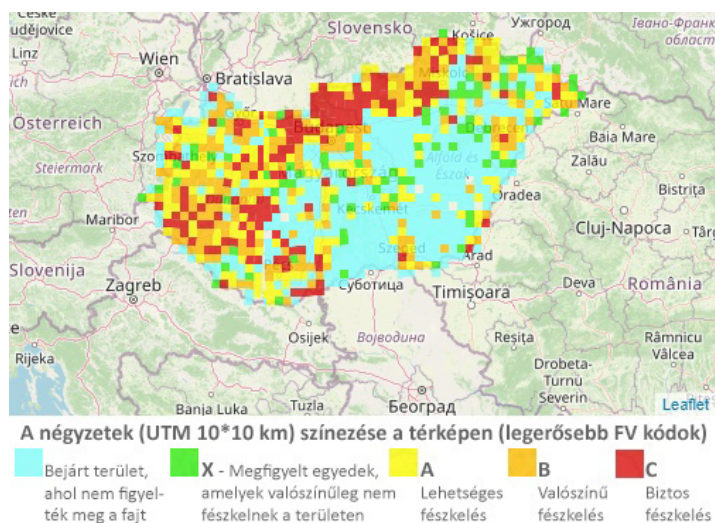
Európában és Ázsia délnyugati részén él. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők, szubtrópusi és trópusi száraz erdők, valamint városi régiók.

35..ábra. A közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*) európai előfordulása (Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon állandó és rendszeres fészkelő. Elsősorban a középhegységekben és a Duna ártéri erdeiben találkozhatunk vele, de akár városi parkokban is előfordul.

36. ábra. A közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BALKÁNI FAKOPÁNCSS- *Dendrocopus syriacus* (Hemprich & Ehrenberg, 1833)

Elterjedési terület

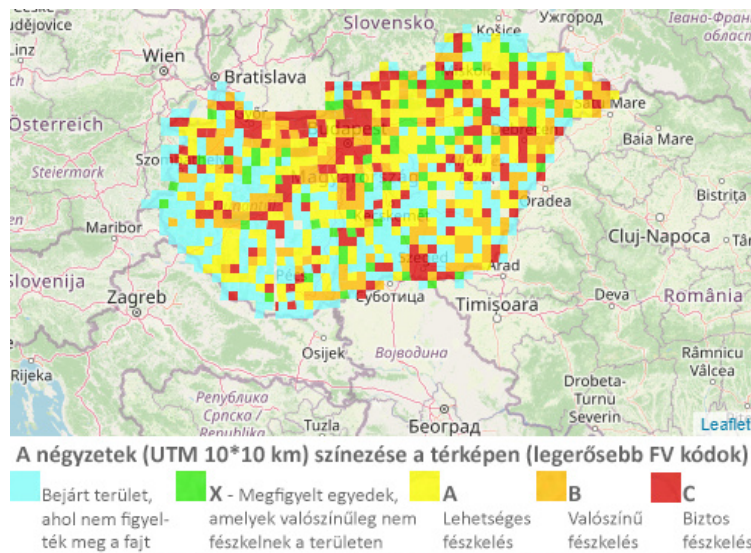
Közép-Európában, a Balkán-félszigeten, Kis-Ázsiában, a Fekete-tenger környékén és a Közel-Keleten fészkel. Kultúrterületekkel határos erdőszegevényeken él, a nagyobb erdőségeket és a fátlan területeket kerüli.

37. térkép: A balkáni fakopáncs (*Dendrocopus syriacus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon rendszeres fészkelő, gyakorinak számít. Állandó madár. Leginkább az urbanizált területeken terjedt el. Városi parkokban, fasorokban, temetőken, kertekben az egyik leggyakoribb harkályfélénk. Az etetésben is mindkét szülő részt vesz. Ritkán, de kereszteződhet a nagy fakopáncssal.

38. térkép: A balkáni fakopáncs (*Dendrocopus syriacus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Bár a beruházással érintett terület közelében, a Rány-forrás mellett található idős fásszárú fajok alkalmas fészkelőhelyet jelenthetnek számára, mivel azok érintettsége nem várható ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

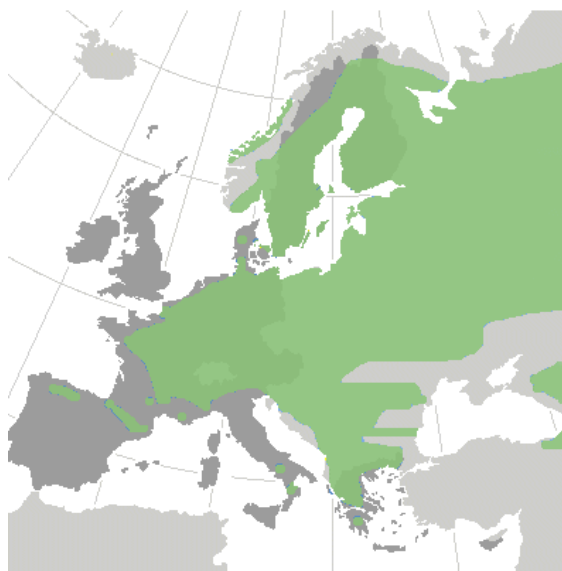
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEKETE HARKÁLY- *Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

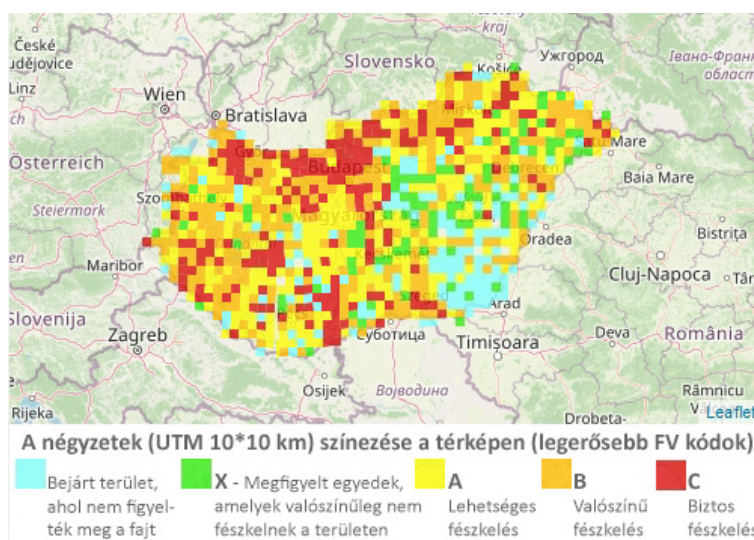
Európa nagy részén él, de Ázsiában is előfordul. Általában öreg erdőkben található.

39. térkép: A fekete harkály (*Dryocopus martius*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A legnagyobb testű hazai harkály. Állománya a természetközeli erdőgazdálkodás hatására erősen növekszik. Táplálékát a fán lakó nagyobb hangyák, lárvák, pajorok, bogarak adják. A fa törzsén és a talajon egyaránt szokott táplálék után kutatni. Állandó madár meglehetősen nagy területhűség jellemzi. Elhagyott odúiban költethet többek között a szalakóta és a füleskuvik is. Évente egy alkalommal költ. Költésre általában évről-évre ugyanazt az odút használja, melyet minden évben kitisztít, mélyít. Kemény- és puhafákat egyaránt választ költőhelyül, de a belülről korható fákban gyakrabban váj odút. Fészekanyagot nem használ, csupán a vésésből származó forgácsra rakja le 4-5 tojását.

40. térkép: A fekete harkály (*Dryocopus martius*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Bár a beruházással érintett terület közelében, a Rány-forrás mellett található idős fásszárú fajok alkalmas táplálkozó helyet jelenthetnek számára, mivel azok érintettsége nem várható ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

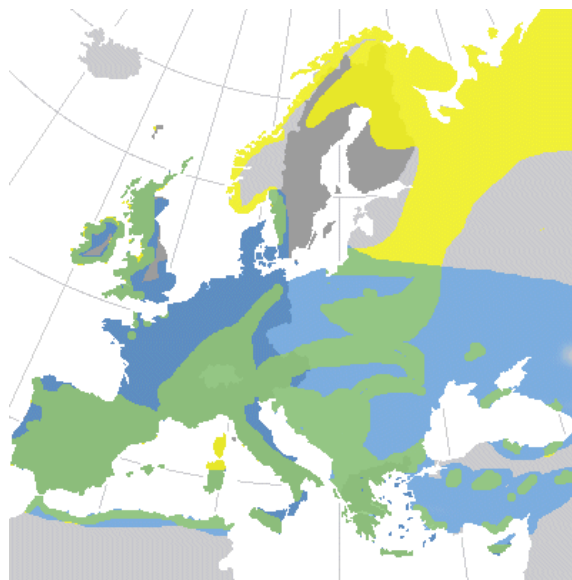
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

VÁNDORSÓLYOM- *Falco peregrinus* (Tunstall, 1771)

Elterjedési terület

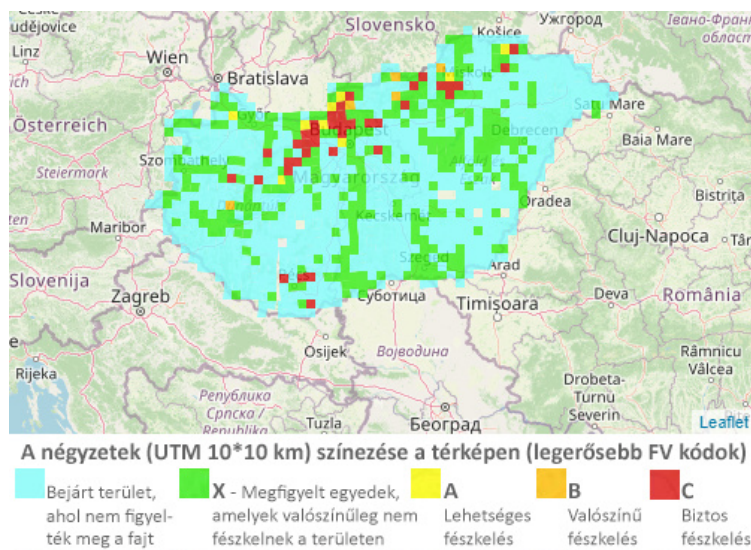
A vándorsólyom kozmopolita faj, amely megtalálható Európában, Ázsiában, Észak- és Dél-Amerikában, Afrikában és Ausztráliában. Nagy elterjedési területe miatt számos alfaja alakult ki. Nem vonuló, de az északi populációk kóborló egyedei télen délebbre húzódnak, míg az enyhébb éghajlaton költő állományok egyedei helyben maradnak, bár ezek is nagy területet járnak be.

41. térkép: A vándorsólyom (*Falco peregrinus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Sokféle élőhelyen előfordulhat, nálunk a középhegységekben található elszórt költőállománya. Tipikus költőhelyei a sziklapárkányok, de nagyobb elhagyott fészkeket is elfoglalhat, fészket nem épít. A vándorsólymot tartják a leggyorsabb madárnak, hihetetlen gyorsan csapnak le zsákmányukra. Nagy magasságból zuhanórepüléssel közelíti meg prédáját, melyet rendszerint már a levegőben elkap vagy pedig egy erős rúgással leteríti a földre. Tápláléka szinte kizárólag madarakból áll, elsősorban galambokból.

42. térkép: A vándorsólyom (*Falco peregrinus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen sziklafalak, fészkelésre alkalmas magaslatok nem találhatóak, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható. Alkalmanként megjelenhetnek táplálkozó egyedei, melyekre a tervezett beruházás negatív hatást nem gyakorol.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

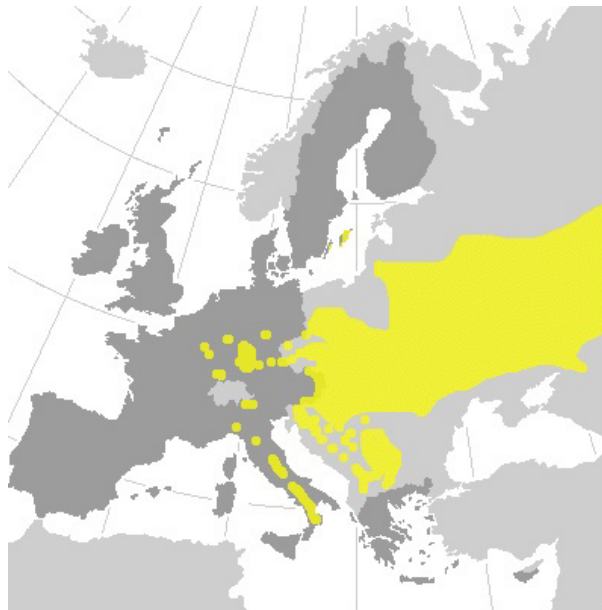
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

ÖRVÖS LÉGYKAPÓ- *Ficedula albicollis* (Temminck, 1815)

Elterjedési terület

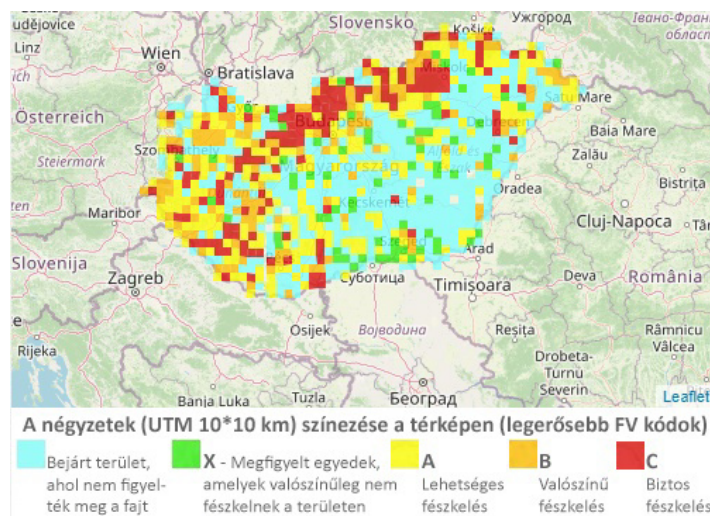
Európa középső és délkeleti részén és Ázsia délnyugati részén honos. Hosszú távú vonuló, telelni Afrika Szahara alatti részére vonul. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők és szavannák, valamint ültetvények, szántóföldek, vidéki kertek és városi régiók.

43. ábra. Az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Áprilistól októberig tartózkodik Magyarországon, középhegységi bükk- és gyertyános-tölgyes erdeinkben rendszeres fészkelő.

44. ábra. Az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen a fészkelőhelyét jelentő bükkösök, gyertyános-tölgyesek nem figyelhetőek meg, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KIS LÉGYKAPÓ- *Ficedula parva* (Bechstein, 1792)

Elterjedési terület

Eurázsia középső részén honos, erdők lombkoronájának lakója. Hosszútávú vonuló, telelni délre vonul. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők, szubtrópusi vagy trópusi száraz erdők, síkvidéki esőerdők, valamint ültetvények és vidéki kertek.

45. ábra. A kis légykapó (*Ficedula parva*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen a fészkelőhelyét jelentő erdők nem fordulnak elő, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TÖRPEGÉM- *Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

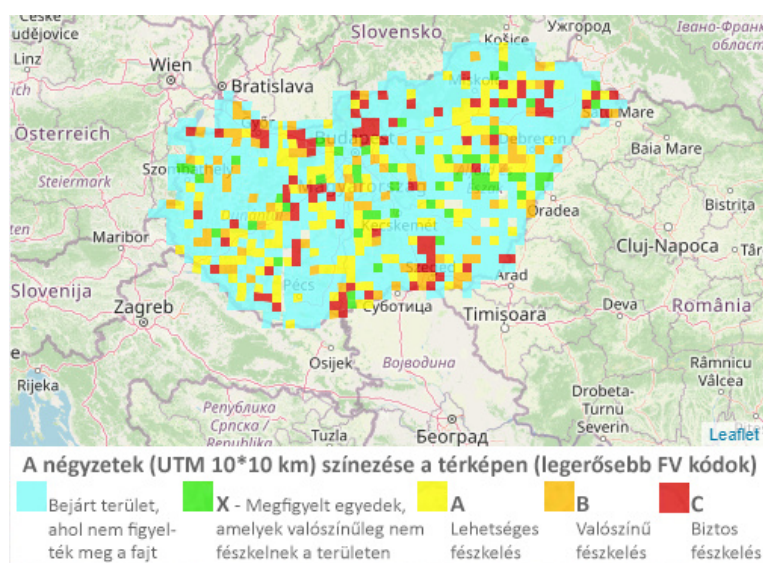
Eurázsia nyugati részén költ, a trópusi Afrikában egy nem vonuló alfaja fordul elő. Nyugat-Európában állománya csökken, elsősorban a kisebb nádasok felszámolása, valamint a vízhez kötődő szabadidő-tevékenységek térhódítása miatt. Vonuló madár. Sokszor nagyon későn, csak májusban érkezik költőhelyére, és már szeptemberben el is vonul afrikai telelőterületeire.

46. ábra. A törpegém (*Ixobrychus minutus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A törpegémek magyarországi állománya stabil, 4000-6000 költő pár közé tehető. Elsősorban a Tisza-tó, a Fertő, a Balaton, a Kis-Balaton és a Tisza, valamint az Alföld és a Duna–Tisza köze vizei mentén fordul elő. Az állomány az Északi-középhegységben és a Dunántúl egyes vidékein a legritkásabb. A nádasokhoz kötődik, de akár egészen kis foltokban is költ, nem szükséges számára akkora kiterjedésű élőhely, mint a többi gémfélének. A zavarásra is kevésbé érzékeny, így csatornák mentén, horgásztavakon, sőt strandok közelében is előfordul. A párok elkülönülnek, nem alkotnak telepet, de előfordul, hogy más gémfélék fészkalapjait használva építik meg csésze alakú fészkeiket.

47. ábra. A törpegém (*Ixobrychus minutus*) európai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen található vizes élőhelyek méretüknél fogva nem alkalmasak számára, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TÖVISSZÚRÓ GÉBICS- *Lanius collurio* (Linné, 1758)

Elterjedési terület

Csaknem egész Európában költ, Ázsiában pedig Szibériáig húzódik elterjedési területe. Vonuló, a telet Afrikában, a Szaharán túl tölti.

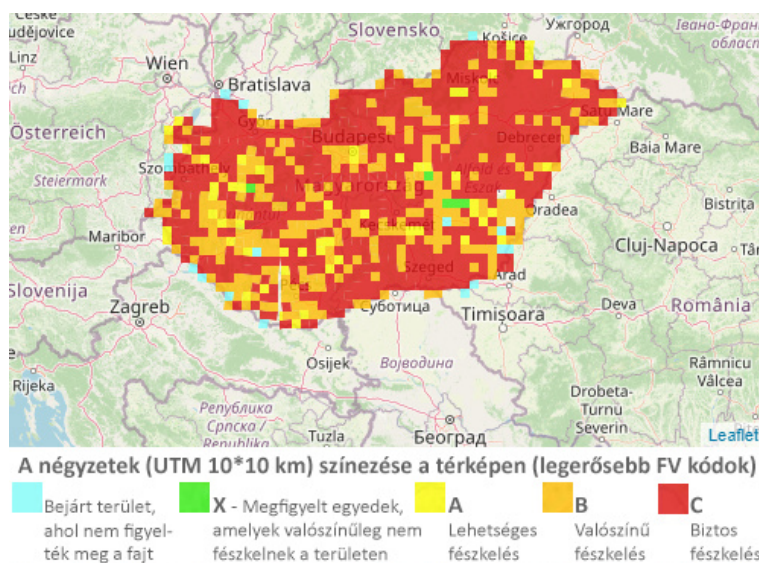

48. ábra. A tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban a zárt erdők kivételével szinte mindenhol megfigyelhető. Kedveli a bokrokkal tarkított tisztásokat, hiszen itt megfelelő mennyiségű táplálékot, valamint les- és fészkelőhelyet is talál. Évente egy alkalommal költ, annak sikertelensége esetén viszont pótköltésbe kezd. A hím fészkelőhelyeket mutat, melyek közül a párja választja ki a számára optimálisat. A fészket a tojó építi egy bokorra, a

hím az építőanyag hordásában segédkezik. 5-7 tojást rak, melyeken szinte kizárólag a tojó kotlik. A fiókákat mindkét szülő eteti.

49. ábra. A tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen számára alkalmas méretű fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. A szomszédos cserjések területei potenciális költőhelyet jelentenek a faj számára, ezért táplálkozó egyedei megjelenhetnek a vizsgált területen is azonban annak a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KIS ŐRGÉBICS- *Lanius minor* (Gmelin 1788)

Elterjedési terület

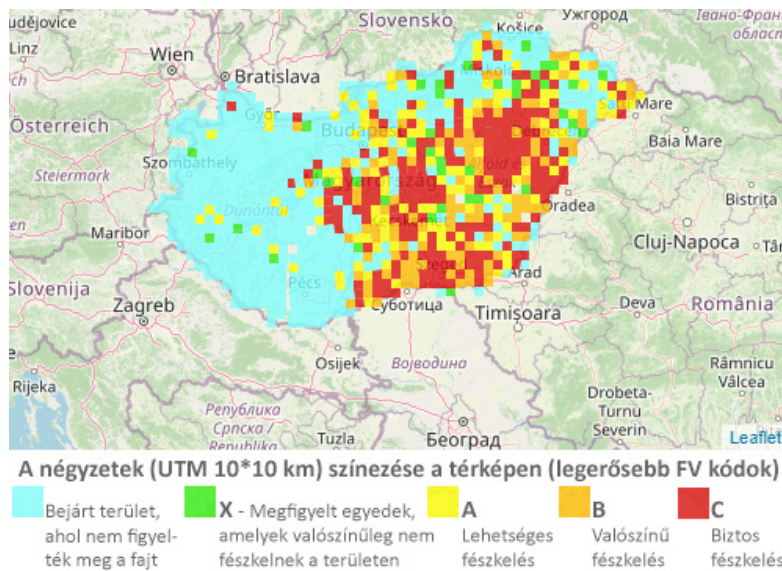
Európa déli részén, Ázsia nagy része honos. Nyílt vagy bokros területek lakója, a modern mezőgazdaság miatt csökkenő állományban. Költöző madár, hosszú távú vonuló.

50. ábra. A kis őrgébics (*Lanius minor*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban leginkább a sík vidéki, bokrokkal tarkított területeket részesíti előnyben, elsősorban a Duna–Tisza közén és a Tiszántúlon, a Dunántúlon nagyon kis számban fordul elő. Évente egy fészkelő pár nevel. A fészket a párok közösen, rendszerint ezüst- vagy akácfára építik fűszálakból, gyökérdarabokból, melyet virágzó növényekkel díszítenek.

51. ábra. A kis őrgébics (*Lanius minor*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fészkelésre alkalmas, nagyobb fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el költése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez

viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

ERDEI PACSIRTA- *Lullula arborea* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

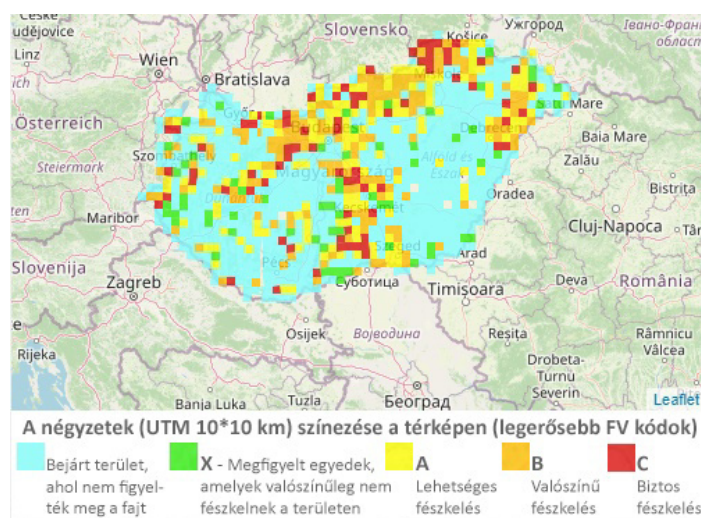
Európában, Nyugat-Ázsiában és Észak-Afrikában él. Homokpuszták, fákkal tarkított dombok lakója. Kora ősszel Dél-Európába és Észak-Afrikába vonul, elsősorban Franciaországba, Olaszországba, illetve a Földközi-tengeri szigetekre.

52. ábra. Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Nálunk a nyílt területekkel tarkított dombsági erdőfoltokban, cserjésekben, gyümölcsösökben, valamint az alföldi fenyvesek közelében költ. A zárt állományokat elkerüli. Meglehetősen területhű madár, fészkrét sokszor az előző évi költőhely közvetlen közelébe rakja.

53. ábra. Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A Hegyalja-szerte gyakori faj egy példányát észleltük a vizsgálat során a szomszédos szőlők területén. Bár a beruházással érintett terület alkalmas fészkelőhely lehet számára, azon nem figyeltük meg jelenlétét. Amennyiben a kivitelezések idejét megfelelően választja meg a beruházó és a kivitelező, úgy a kivitelezés évében megvalósuló esetleges fészkelését sem fogja veszélyeztetni az építés. Mivel igen zavarástűrő faj és gyakorta költ taposott, akár járművekkel is járt gyepekben a faj elviselhető mértékű érintettségével lehet számolni.

Az építés várható hatásai

Amennyiben a kivitelezés a faj költési időszakán kívül, augusztus 15 – március 1. között valósul meg az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

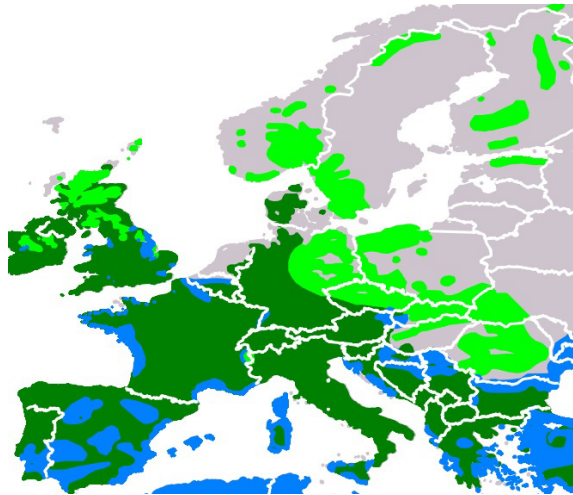
Az üzemelés várható hatásai

Mivel zavarástűrő fajról van szó, az üzemelési időszakban is elképzelhető költsége a vizsgált területen, vagy annak közvetlen környezetében. Azonban tűrőképessége miatt az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HEGYI BILLEGETŐ- *Motacilla cinerea* (Tunstall, 1771)

Elterjedési terület

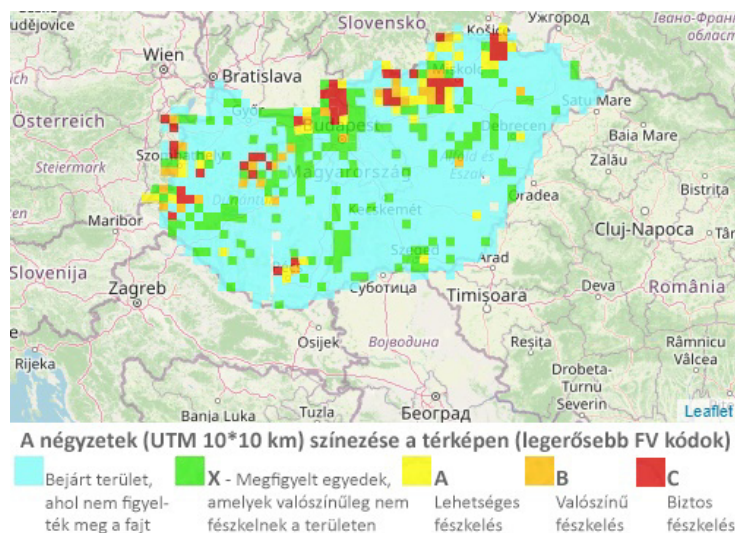
Európa és Ázsia jelentős részén megtalálható, de Észak-Afrika bizonyos helyein is előfordul. Hegyi patakok partján költ, sokszor víz által alámosott fák gyökerei között, hidak alatt, partoldalban.

54. ábra. A hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánk középhegységeinek gyors folyású, tiszta vizű patakjai mentén sok helyen, de kis számban költ.

55. ábra. A hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen hegyi patakok, számára alkalmas vizes élőhelyek sem találhatók a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FÜLESKUVIK- *Otus scops* (Linnaeu, 1758)

Elterjedési terület

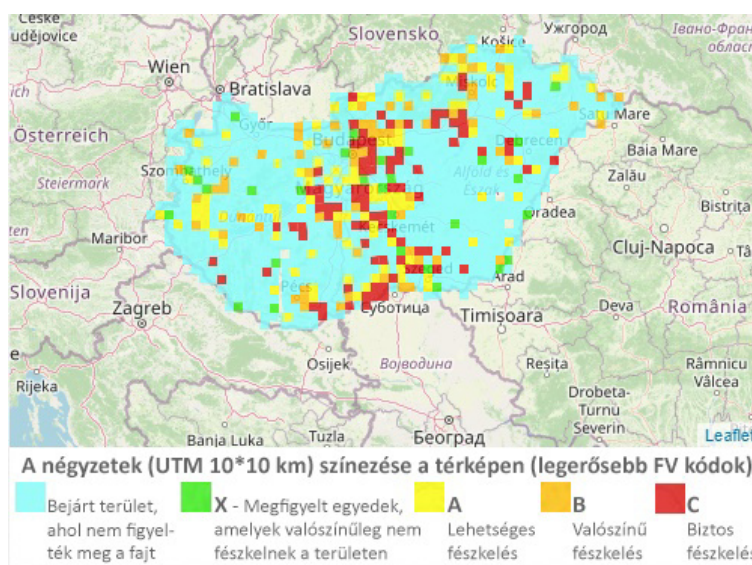
Dél-Európában, a Közel-Kelet egyes részein és az egykori Szovjetunió területén át egészen Mongóliáig húzódik a költőterülete. Télen a Szahara és az Egyenlítő közötti területre költözik. Az utóbbi években csökkent az állománya.

56. ábra. A füleskuvik (*Otus scops*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedése, élőhely

Magyarországon kis számban, de rendszeres fészkelő. Hazánkban a felhagyott gyümölcsösökben, szőlőben, telepített fenyvesekben, kertekben és parkokban költ. Odúlakó faj, előszeretettel foglalja el a szalakótáknak kihelyezett „D” típusú odúkat.

57. ábra. A füleskuvik (*Otus scops*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Bár a beruházással érintett terület közelében, a Rány-forrás mellett található idős fásszárú fajok alkalmas fészkelőhelyet jelenthetnek számára, mivel azok érintettsége nem várható ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HALÁSZSAS- *Pandion haliaetus* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

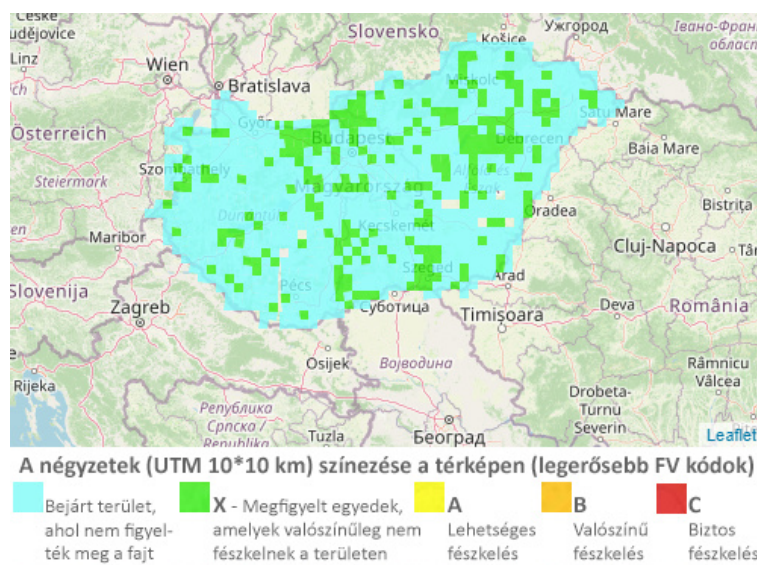
Eurázsia északi részén, a Földközi-tenger partvidékén él, de Észak-Afrikában is költ. Elterjedési területe Ausztráliáig elhúzódik. Halban gazdag vizek közelében telepszik meg, amennyiben a fészek megépítéséhez megfelelő fát is talál. Ennek hiányában pár kilométert is ingázhat a táplálkozóhelye és a költőhelye között. Általában fák csúcsára építi fészket, de előfordul, hogy oszlopra, mesterséges fészkalapra hordja az ágakat. A halászsas nevéhez hűen alapvetően hallal táplálkozik.

58. ábra. A halászsas (*Pandion haliaetus*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban tavasszal és ősszel rendszeres átvonuló. Időnként át is nyaral Magyarországon, sőt költési kísérletei is voltak a közelmúltban, ami megerősödő európai állományával van összefüggésben. Nálunk elsősorban vizes élőhelyeinken, főleg halastavainkon figyelhetők meg magános példányai. Az átvonuló példányokra a legnagyobb veszélyt a középvezetékű vezetékek jelentik. Az esetleges költési kísérleteket szemmel kell tartani, és biztosítani kell a fészek környékének nyugalalmát.

59. ábra. A halászsas (*Pandion haliaetus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fészkeléséhez alkalmas élőhelyeket sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, számára alkalmas nagy kiterjedésű vizes élőhelyek hiánya miatt táplálkozó egyedeivel sem kell számolni, csupán kóborló, átvonuló egyedeinek alkalmankénti jelenléte fordulhat elő. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

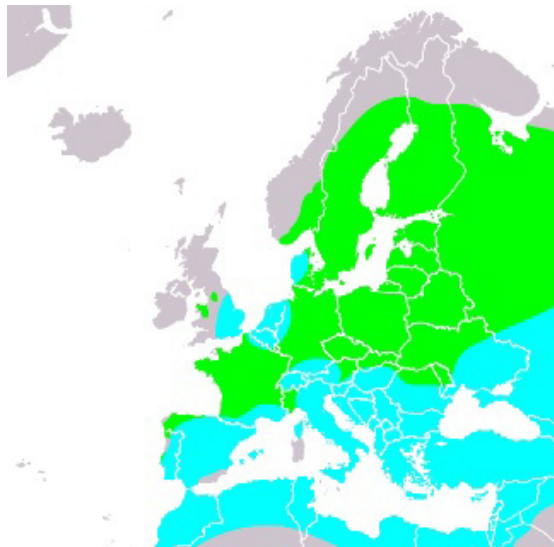
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

DARÁZSÖLYV- *Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

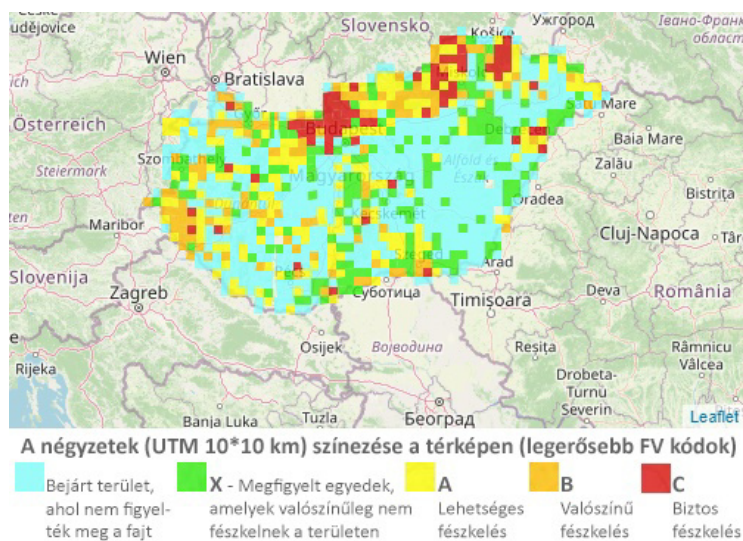
Európában és Ázsia nyugati részének tölgyeseiben fészkel, télen Afrikáig vonul. Természetes élőhelyei a túlevelű erdők, mérsékelt övi erdők, szubtrópusi és trópusi száraz erdők és szavannák.

60. ábra. A darázsölyv (*Pernis apivorus*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: zöld: költőhely nyáron, világoskék: költözési útvonal. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Nálunk nagy kiterjedésű erdőkben fészkel, főleg hegy- és dombvidéken. Speciális tápláléka miatt kedveli a meleg, déli kitettségű tölgyeseket, főleg, ha tisztásokkal tarkított a terület.

61. ábra. A darázsölyv (*Pernis apivorus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő tölgyes, elegyes erdőket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PAJZSOS CANKÓ- *Philomachus pugnax* (Linnaeus,1758)

Elterjedési terület

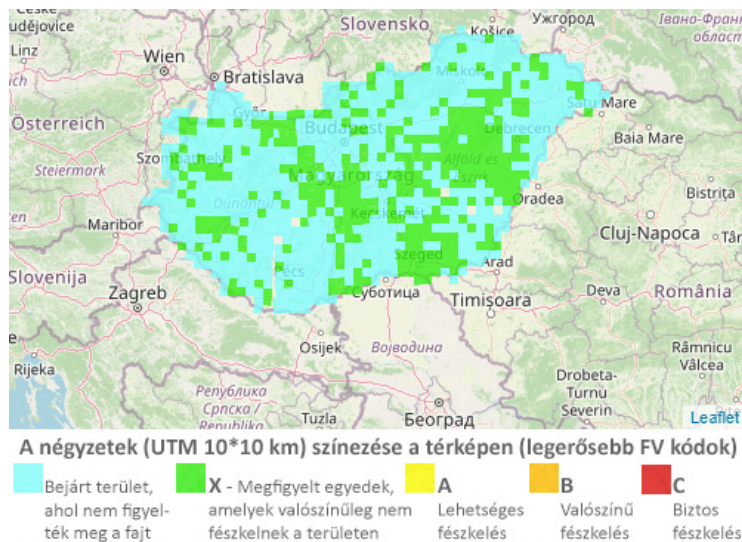
Európai állománya stabil, csapadékos években természetes vizes élőhelyeinken továbbra is számíthatunk alkalmi fészkelésére. A telet Afrikában, Indiában, Kis-Ázsiában tölti, egyes madarak Nyugat-Európában is telelnek. A tojók általában délebbre vonulnak, mint a hímek. Eurázsia északi részén költ.

62. ábra. A pajzsos cankó (*Philomachus pugnax*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon az egyik legnagyobb számban átvonuló partimadár, a hazai természetvédelmi területeken, halastavakon, pusztákon több száz, ezres csapatai pihennek meg táplálkozni. Lápokon, nedves réteken, kaszálókon csoportosan dűrög. Főleg rovarokkal, rákokkal, férgekkel, csigákkal táplálkozik, de vonuláskor gabonát és más magvakat is fogyaszt kis mennyiségben.

63. ábra. A pajzsos cankó (*Philomachus pugnax*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő nagyobb vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

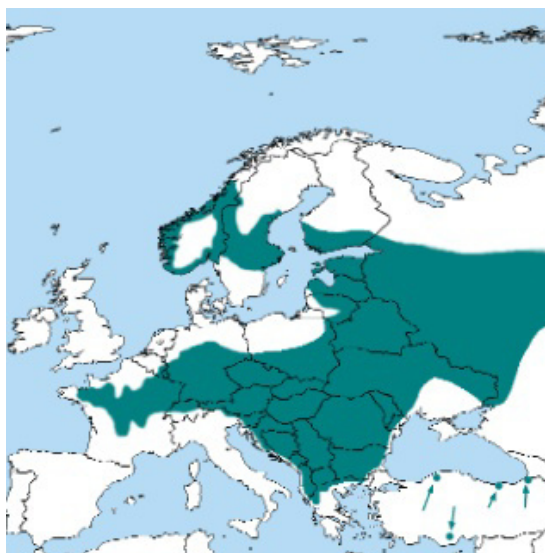
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HAMVAS KÜLLŐ- *Picus canus* (Gmelin, 1788)

Elterjedési terület

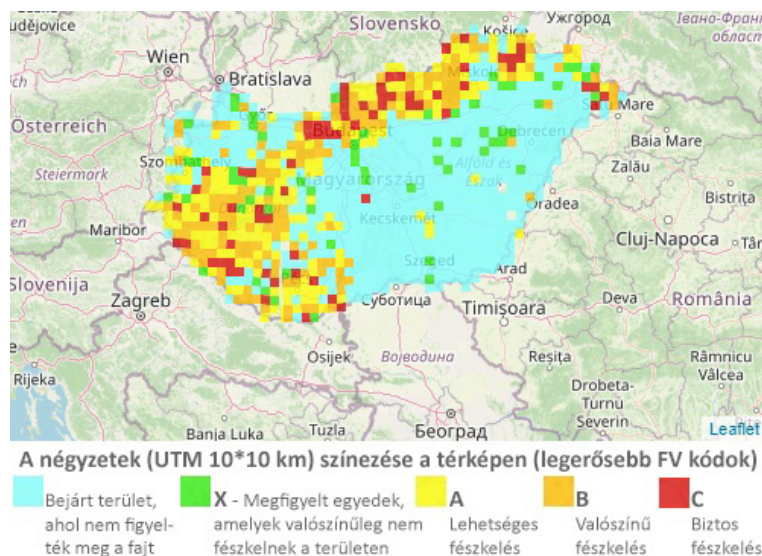
Leginkább Európa középső és keleti részén, valamint Skandináviában, illetve Ázsiában fordul elő. Kedveli a ritkás, ligetes erdőket, ahol megfelelő méretű tölgyet, bükköt talál odújának készítéséhez. Parkokban, arborétumokban is megtelepszik.

64. ábra. A hamvas küllő (*Picus canus*) európai előfordulása (Forrás: www.wikipedia.hu).

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon állandó madár, rendszeres fészkelő. Kedveli a nagy erdőket és távol tartja magát az emberektől. Magányos fészkelő. Ritkás öreg tölgyesekben, ligeterdőkben, idősebb bükkösök szélein korhadt fába váj odút, az üreg aljára kevés korhadékot rak.

65. ábra. A hamvas küllő (*Picus canus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FÜGGŐCINEGE- *Remiz pendulinus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

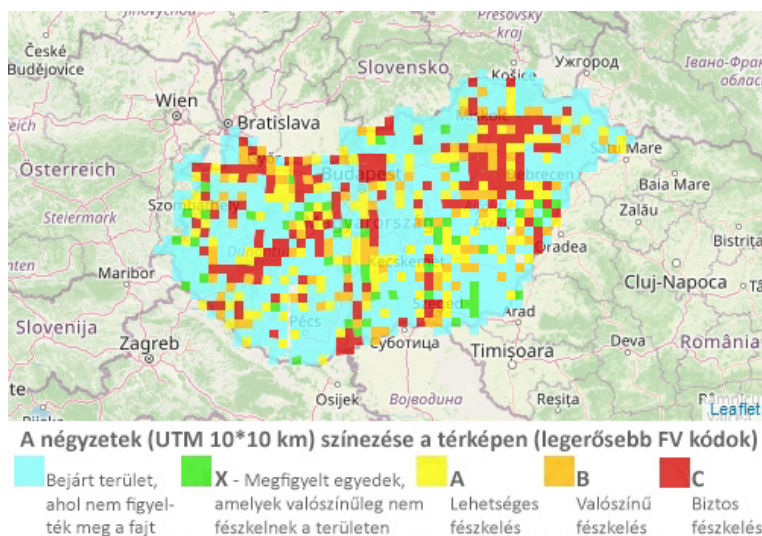
Alapvetően eurázsiai elterjedésű faj. A Földközi-tenger európai és ázsiai partvidékén élő állomány állandó, míg az északra (nyugaton kb. a Rajnáig, északon Skandinávia déli csücskéig) élő függőcinegék délebbre vonulnak telelni.

66. ábra. A függőcinege (*Remiz pendulinus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Az egész Kárpát-medencében rendszeres fészkelő. Magyarországi állománya a Fertő tó vidékén a legsűrűbb, de a Tisza és a Rába mentén is gyakori. Főként síkvidéki madár, amely tavak és folyók mentén egyaránt előfordul. Füzesek, nádasok a legkedveltebb élőhelyei.

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő, számára alkalmas vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

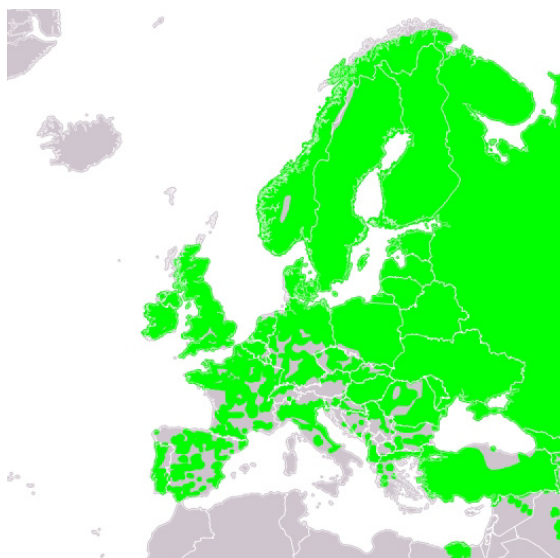
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PARTIFECSTKE - *Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

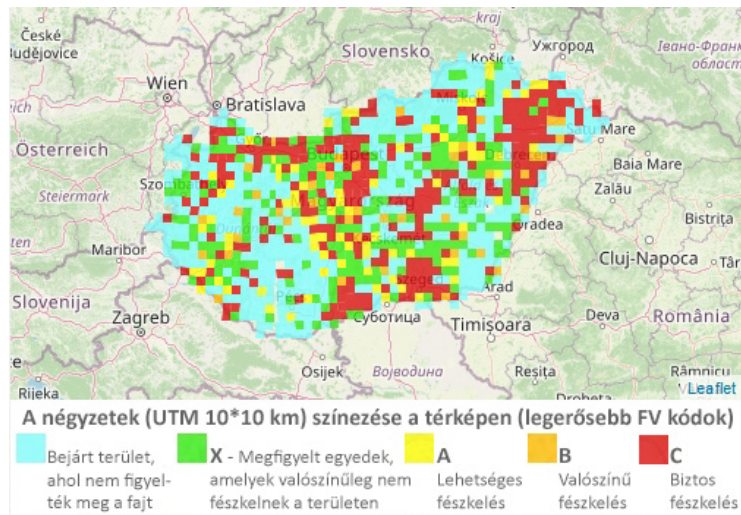
Európában, Ázsia és Amerika északi részén fészkel, a hideg időszak elől délre vándorol. Elterjedési területe követi a folyók vonalát.

68. ábra. A partifecske (*Riparia riparia*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Homokfalakba vájt üregekben költ. Folyópartokon, de akár tavak partvidékén, a víz által leomlott partfalakban, valamint a homokbányákban alakulnak ki számára megfelelő nagyságú függőleges fészkelőhelyek. Szinte bárhol megtelepszik, ha alkalmas fészkelőhelyet talál magának.

69. ábra. A partifecske (*Riparia riparia*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Fészkelő helyét jelentő partfalak a területen jelenleg nem találhatók. Táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése elképzelhető a vizsgálati terület felett, azonban annak a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

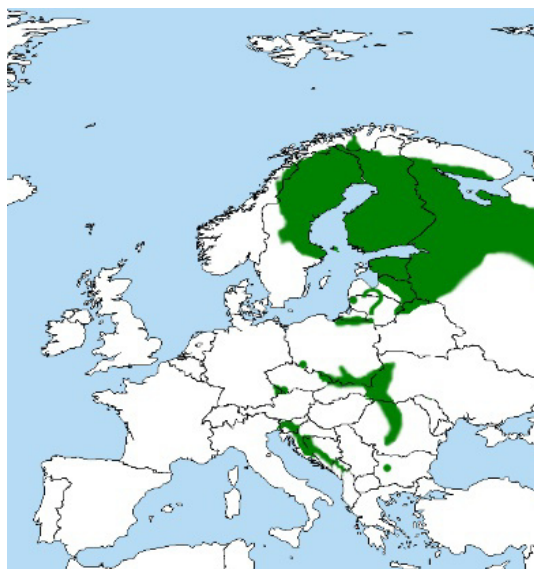
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

URÁLI BAGOLY- *Strix uralensis* (Pallas, 1771)

Elterjedési terület

A hideg- és mérsékelt égövi Euráziában él Szahalintól és Japántól Skandináviáig és a Kárpát-medencéig. Elterjedésének határa északon nagyjából a 65. szélességi fok, délen nagyjából a tajga déli határát követi. Közép-Európa hegységeiben a *Strix uralensis macroura* alfaj a fő elterjedési területtől izoláltan él. A zárt, öreg erdőket kedveli, messze az emberi lakhatástól. Általában jobban szeret tisztásokhoz közel fészkelni, a sűrűben. Kerüli az erdő meredek lejtős, vagy sűrű aljnövényzetű részeit.

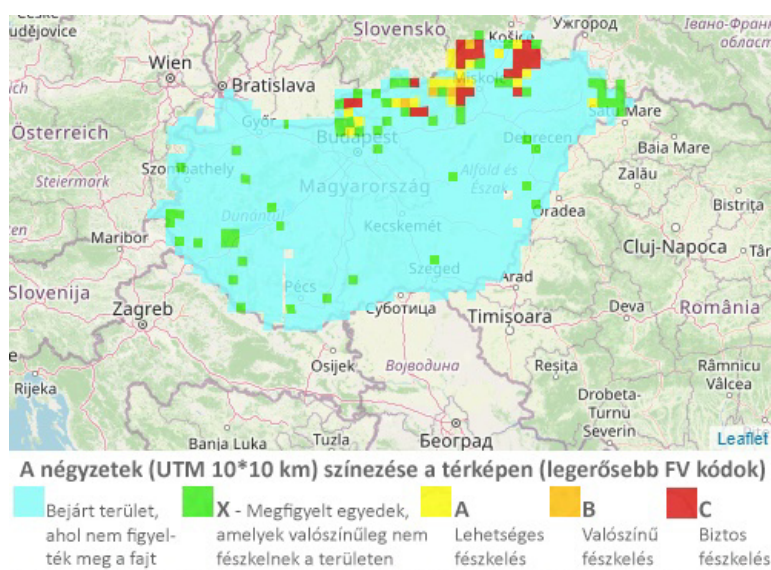

70. ábra. Az uráli bagoly (*Strix uralensis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: zöld: egész évben állandó).

Forrás: www.wikipedia.org

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon főként a Zempléni-hegység bükkösein fészkel rendszeresen, de olykor az Északi-középhegység más erdeiben is költ.

71. ábra. Az uráli bagoly (*Strix uralensis*) hazai előfordulása. (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KARVALYPOSZÁTA- *Sylvia nisoria* (Pallas, 1764)

Elterjedés

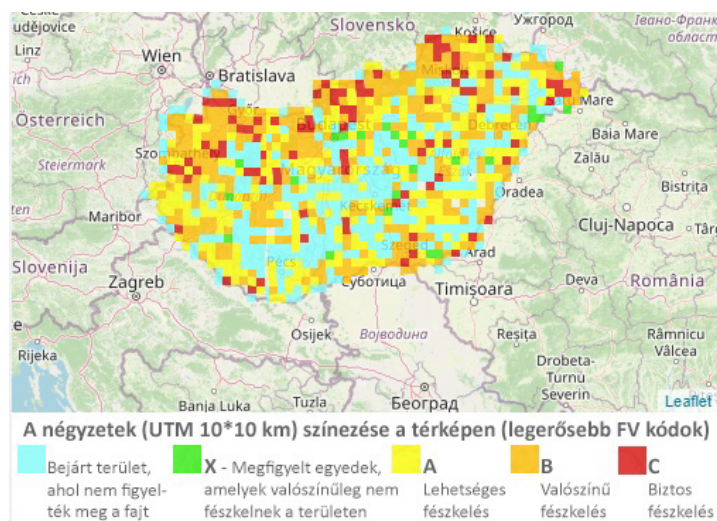
Közép-Európától Közép-Ázsiáig terjed hatalmas kiterjedésű élőhelye.

72. ábra. A karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Legnagyobb poszátafélének, mely Magyarországon széles körben elterjedt, de sehol sem gyakori. Nevét jellegzetes keresztsávós mell- és hasmintázatáról kapta. Hazánkban sokszor a töviszúró gébiccsel azonos élőhelyen fordul elő. Nem ritka az sem, hogy azonos bokron fészkelnek.

73. ábra. A karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen számára alkalmas méretű fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. A szomszédos cserjések területei potenciális költőhelyet jelentenek a faj számára, ezért táplálkozó egyedei megjelenhetnek a vizsgált területen is azonban annak a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

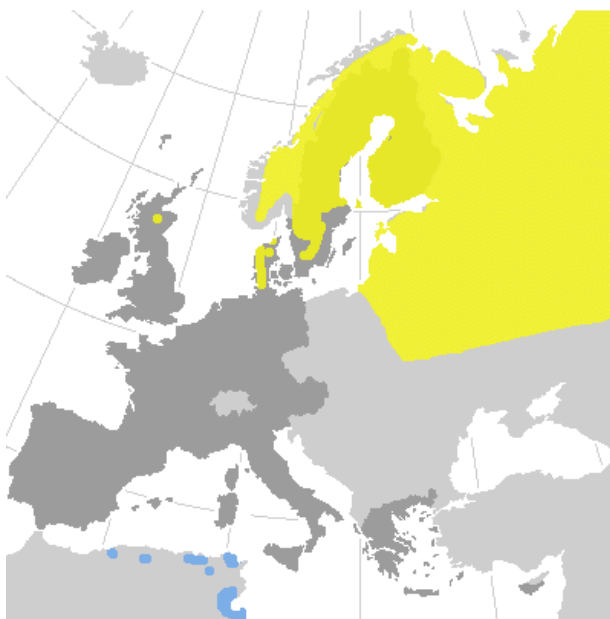
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

RÉTI CANKÓ- *Tringa glareola* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

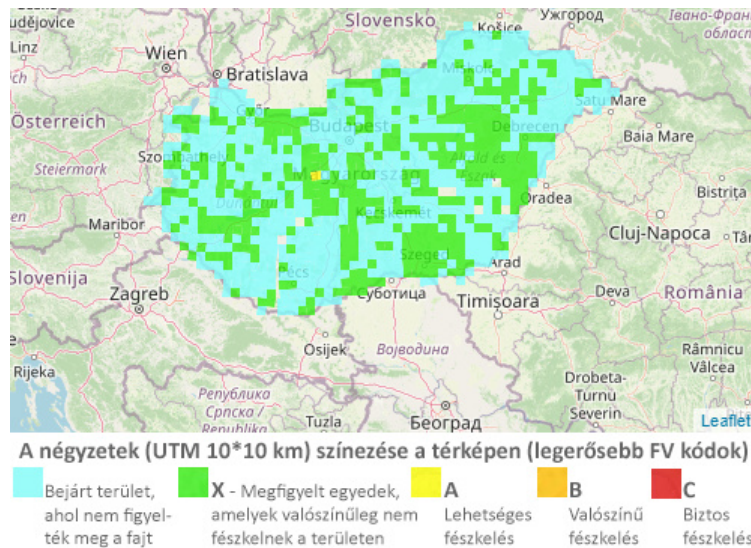
Európa és Ázsia északi területén költ, ősszel délre vonul, eljut Afrikába is. Erdőkkel szegélyezett mocsarak, láprétek és vizenyős legelők lakója.

74. ábra. A réti cankó (*Tringa glareola*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Rendszeres tavaszi és őszi átvonuló. Tocsogós réteken, mocsarakban, lápréteken keresi táplálékát. Főleg különböző rovarokat és azok lárváit fogyasztja, de más elérhető apró szervezeteket is eszik.

75. ábra. A réti cankó (*Tringa glareola*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő mocsaras, nagyobb vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás várhatóan egyik jelölő madárfaj egyedeire sem lesz jelentős hatással, csupán az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) esetében feltételezhető kismértékű zavaró hatás. Ennek feltételezése miatt az alábbiakban csak e fajra vonatkozóan vizsgáljuk a hatás mértékét.

4.2.1. A tevékenységgel érintett, a kijelölés alapjául szolgáló fajok egyedeinek száma, állománysűrűsége vagy az érintett terület nagysága

Erdei pacsirta (*Lullula arborea*)

A tervezett tevékenység várhatóan egy-két egyedre lesz zavaró hatással az építés során. A faj állománysűrűsége a vizsgált területen belül jelenleg 0 egyed/hektár, mivel a felmérés évében nem költött a területen. A tervezett fejlesztéssel mindösszesen néhány ezer m²-en várható az érintettség.

4.2.2. Az egyedek vagy a terület szerepe a faj védelme tekintetében

Mivel az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) egyedeinek pusztulása nem, csupán a terület használatából adódóan, a szőlőterület közelében, sorközkben tartózkodó egyedek zavarása várható az építés során, illetve a teljes Natura 2000 területen 51-100 pár költése ismert, valamint az élőhely továbbra is alkalmas fészkelőhely lesz a faj számára, megállapítható, hogy a faj védelme tekintetében nincs szerepe e kismértékű zavaró hatásnak.

4.2.3. A faj ritkasága (helyi, regionális és ennél magasabb szinten felmérve, ideértve az európai közösségi szintet is)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) Tolcsva és Vámosújfalú hegyaljai területein, valamint általánosságban a Dél-Zemplénben is a számára alkalmas fészkelőhelyeken (rövidfűvű gyepek, szőlők, felhagyott szőlők) rendszeresen előforduló, gyakori faj. Országos állomány nagysága jelentős, 3.800 - 7.000 párra tehető, szinte egész Európában is elterjedt faj.

4.2.3.1. A faj tevékenységgel érintett állományának relatív nagysága a faj hazai, európai közösségi, illetve világállományához képest

A terepi felmérések alapján a vizsgált területen az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) nem költött a felmérés évében, azonban a közeli szőlőkben igen. Mivel várhatóan ezek továbbra is fészkelni tudnak akár a művelt szőlők gyepesített sorközeiben, használaton kívüli kisebb területein és csak zavaró hatással kell a jövőben számolni, az érintett állomány relatív nagysága gyakorlatilag nulla a hazai, közösségi és világ állományhoz viszonyítva.

4.2.3.2. A faj veszélyeztetettségi foka (IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái szerinti besorolás, közösségi vagy kiemelt közösségi jelentőség, országosan védett vagy fokozottan védett besorolás stb.)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) az IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái alapján LC Nem fenyegetett (Least Concern), a Berni egyezmény III. függelékébe, a madárvédelmi irányelv I. függelékébe sorolt faj. Hazai jogi státusza: védett faj, pénzben kifejezett természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

4.2.4. A faj szaporodási képessége (a fajra vagy a populációra jellemző dinamika alapján)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) Meglehetősen területhű madár, fészket sokszor az előző évi költőhely közvetlen közelében rakja. Fészkének helyét a talajon csőrükkel kaparják ki, melyet a tojó vékony növényi részekkel bélel ki. A 3-6 tojáson a tojó kotlik, eközben a hím a közelben énekel. Évente két, legfeljebb három alkalommal költethet.

4.2.5. A tevékenység megvalósulása esetén a faj, illetve a faj élőhelyének képessége arra, hogy a célzott védelmi intézkedéseket kivéve minden egyéb beavatkozás nélkül, kizárólag a faj,

illetve élőhelyének dinamikája következtében rövid időn belül visszaálljon egy olyan állapotba, amely az eredeti állapottal egyenértékű vagy jobb annál

A területen a faj nem, csupán potenciális fészkelőhelyét észleltük. Mivel a tervezett beruházás megvalósulása esetén is lesznek rövid fűű gyeptoltok a területen, jelentős változás nem következik be a fészkelőhelyen. Mivel az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) az ember jelenlétét jól toleráló fajok közé sorolható és a beavatkozás során a fészkelőhelyét jelentő rövid fűű gyepek a jövőben is rendelkezésre fognak állni a vizsgált területen és annak környezetében, valószínűsíthető, hogy már a kivitelezések befejezését követő tavasszal a közelben költő párok ismét költésbe kezdenek, tehát gyakorlatilag azonnal várható az eredeti állapot helyreállása.

4.2.5.1. A faj állományának regenerálódási képessége a környező állományokból azok észrevehető csökkenése nélkül (a faj diszperziós képessége, illetve az állomány izoláltsága más állományoktól stb.), illetve az állomány belső dinamikája következtében a regenerálódás képessége

Mivel a faj jelentős érintettsége, fészkelőhelyének károsítása nem várható, nem lesz szükség az állomány regenerációjára. Ezért a faj állományának regenerálódási képességét nem tárgyaljuk.

4.2.5.2. A tevékenység hatása az állományon belüli kedvező kor- és ivareloszlásra.

Mivel várhatóan nem lesznek közvetlenül érintett egyedek és a faj egyedeinek pusztulása nem várható, a tervezett tevékenységnek nem várható hatása az állományon belüli kedvező kor- és ivareloszlásra.

4.2.6 A területek koherenciája

A tervezett beavatkozások kis volumene, illetve a kivitelezés módszeréből adódóan az élőhelyek jelenlegi állapothoz viszonyított kismértékű átalakítása miatt nem képzelhető el, hogy az érintett területnek más Natura 2000 területekkel alkotott ökológiai hálózatának koherenciájában szerepe lenne.

4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke

Magyar név	Tudományos név	A kedvezőtlen hatás mértéke
Billegetőcankó	<i>Actitis hypoleucos</i>	semleges
Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	semleges
Csörgő réce	<i>Anas crecca</i>	semleges
Tőkés réce	<i>Anas platyrhynchos</i>	semleges
Bőjti réce	<i>Anas querquedula</i>	semleges

Böjti réce	Anas querquedula	semleges
Nagy lilik	Anser albifrons	semleges
Nyári lúd	Anser anser	semleges
Vetési lúd	Anser fabalis	semleges
Parlagi pityer	Anthus campestris	semleges
Szirti sas	Aquila chrysaetos	semleges
Parlagi sas	Aquila heliaca	semleges
Parlagi sas	Aquila heliaca	semleges
Békászó sas	Aquila pomarina	semleges
Vörösgém	Ardea purpurea	semleges
Barátréce	Aythya ferina	semleges
Kontyosréce	Aythya fuligula	semleges
Cigányréce	Aythya nyroca	semleges
Bölömbika	Botaurus stellaris	semleges
Bölömbika	Botaurus stellaris	semleges
Uhu	Bubo bubo	semleges
Kerceréce	Bucephala clangula	semleges
Lappantyú	Caprimulgus europaeus	semleges
Fehér gólya	Ciconia ciconia	semleges
Fekete gólya	Ciconia nigra	semleges
Kígyászölyv	Circaetus gallicus	semleges
Barna rétihéja	Circus aeruginosus	semleges
Kékes rétihéja	Circus cyaneus	semleges
Hamvas rétihéja	Circus pygargus	semleges
Kék galamb	Columba oenas	semleges
Haris	Crex crex	semleges
Fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos	semleges
Közép fakopáncs	Dendrocopos medius	semleges
Balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus	semleges
Fekete harkály	Dryocopus martius	semleges
Nagy kócsag	Egretta alba	semleges
Kerecsensólyom	Falco cherrug	semleges
Vándorsólyom	Falco peregrinus	semleges
Örvös légykapó	Ficedula albicollis	semleges
Kis légykapó	Ficedula parva	semleges
Daru	Grus grus	semleges
Rétisas	Haliaeetus albicilla	semleges
Törpegém	Ixobrychus minutus	semleges
Töviszúró gébics	Lanius collurio	semleges
Kis őrgébics	Lanius minor	semleges
Erdei pacsirta	Lullula arborea	elviselhető
Kis bukó	Mergus albellus	semleges
Barna kánya	Milvus migrans	semleges
Hegyi billegető	Motacilla cinerea	semleges

Füleskuvik	Otus scops	semleges
Halászsas	Pandion haliaetus	semleges
Darázsölyv	Pernis apivorus	semleges
Pajzsoscankó	Philomachus pugnax	semleges
Hamvas küllő	Picus canus	semleges
Guvat	Rallus aquaticus	semleges
Függőcinege	Remiz pendulinus	semleges
Partifecske	Riparia riparia	semleges
Uráli bagoly	Strix uralensis	semleges
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria	semleges
Kis vöcsök	Tachybaptus ruficollis	semleges
Réti cankó	Tringa glareola	semleges
Piroszlábú cankó	Tringa totanus	semleges

5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)

a) ha nem jön létre az öntözőrendszer

Az öntözőrendszer nem épül meg.

b) más, kevésbé hatékony öntözőrendszer létesítése

Messzebből, új kútból, vagy egyéb, alternatív módszerrel történő öntözőrendszer kiépítése történik.

5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása

a) ha nem jön létre az öntözőrendszer

Amennyiben az öntözőrendszer nem épül meg, a térségre jellemző magas minőségű bor nem állítható elő a jövőben a beruházó vállalkozás részéről, mivel az aktuális növényegészségügyi adatok azt prognosztizálják előre, hogy a klímaváltozás előrehaladtával a 2022-es évihez hasonló aszályos időszakok még a szőlő esetében is jelentős kiszáradással, termés csökkenéssel fognak járni.

b) más, kevésbé hatékony öntözőrendszer létesítése

Ha az öntözőrendszerhez szükséges víz messzebből, vagy egy új kútból érkezik, vagy egyéb, alternatív módszerrel kerül a területre, minden esetben nagyobb környezetterheléssel lehet számolni mind az építési, mind az üzemelési fázis során.

6. A megvalósítás indokai

6.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

X társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)

- ☐ emberi egészség vagy élet védelme
- ☐ a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
- ☐ a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
- ☐ a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét alátámasztó indokok

A jövőben a globális felmelegedés miatt az emberiségre váró közvetlen és közvetett hatások közül leginkább a klimatikus változások emelhetők ki. A jelenlegihez hasonló beruházások a lakosság és a gazdasági szereplők túlélését, a gazdaságos termelés fenntarthatóságát fogják jelenteni. Fontos cél a megváltozott környezethez időben történő alkalmazkodás. Ennek egyik pillére a megfelelő mennyiségű édesvíz biztosításának megoldása a mezőgazdasági területeken. A beruházás megvalósulásának szükségszerűségét ez, az idejében történő alkalmazkodás teszi indokolttá.

7. A kedvezőtlen hatások mérséklése

Az esetleges kedvezőtlen hatások mérséklése és a területen előforduló védett, illetve potenciálisan előforduló Natura 2000 jelölő fajok jelenléte miatt indokolt a következő kármérséklő javaslatok előírása:

- növényzetirtás, gyepfeltörés csak költési időszakon kívül (augusztus 15 – március 1. között) legyen végezhető;
- a területen előforduló védett növényfaj (*Aster sedifolius*) és a térségre jellemző jelölő madárfajok (*Lanius collurio*, *Sylvia nisoria*, *Lullula arborea*) védelme érdekében javasolt az új telepítéssel érintett terület nyugati határán, a terület és a szomszédos földút között egy keskeny, kb. 3-5 m szélességű kezeletlen mezsgyesáv meghagyása, melyben mozaikosan cserjés és gyepes élőhelyek tartandók fenn;
- az építési időszakban esetlegesen képződő meredek falú árkok, depóniák, stb. oldalfalai nem lehetnek 45°-nál meredekebbek, hogy a partfalakban költő madárfajok számára ne jelentsenek ökológiai csapdát;
- a kivitelezési időszakban keletkező árkokat rendszeres időközönként ellenőrizni szükséges és az esetlegesen csapdába esett állatokat ki kell menteni onnan, valamint az esetlegesen szükséges vízelvezető árkok kivitelezése csak 45°-osnál kisebb rézsúvel rendelkező stabilizálással épülhet meg;

8. Kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések

A várhatóan semleges, vagy igen kicsiny mértékű hatás miatt a beruházással kapcsolatban kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések meghatározására és elrendelésére nincs szükség.

9. Felhasznált irodalom

BÖLÖNI J., MOLNÁR ZS. ÉS KUN A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei, vegetációtípusok leírása és határozója ÁNÉR 2010. – Magyar Tudományos Akadémia Botanikai és Ökológiai Kutatóintézete, Vácrátót, 439 oldal.

GERGELY P., GÓR Á., NESTOR T. (szerk.) (2017): Nappali lepkéink – Határozó terepre és természetfotókhoz – Kitaibel Kiadó, Biatorbágy, 264. oldal

HARASZTHY L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 oldal.

K. MULLARNEY, L. SVENSSON, D. ZETTERSTRÖM, P.J. GRANT (Fordította és hazai adatokkal kiegészítette: Dr. Magyar Gábor, Schmidt András, Dr. Sós Enre) (2007): Madárhatározó - Park Könyvkiadó - Bp., 400 oldal

Király G. (szerk.) (2009): Új magyar füvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok. - Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósavafő. 616 oldal.

www.ec.europa.eu

www.mme.hu

www.iucnredlist.org

www.termeszetvedelem.hu

www.map.mme.hu

www.wikipedia.org

**Melléklet– a TMF/30-2/2018. számú határozat szakértői névjegyzékbe
vételről**

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM
TERMÉSZETMEGŐRZÉSI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: TMF/30-2/2018.

Ügyintéző: Érdiné dr. Szekeres Rozália

dr. Peresztegi Anita

Telefonszám: 06-1-896-2790

E-mail: anita.peresztegi@fm.gov.hu

Tárgy: Zsolyomi Tamás természetvédelmi és tájvédelmi szakértői névjegyzékbe
való felvétele

HATÁROZAT

Zsolyomi Tamás (lakóhelye: 3910 Tokaj, Esze Tamás utca 37., KÜJ: 103565312)
Kérelmezőt, aki

született:

anyja ne

diplomájának kiállítója, száma, kelte:

Debreceni Egyetem
Természettudományi és Technológiai Kar
PT D/BL 006060, T-2/2008., Debrecen, 2008. január 15.;

szakképzettsége:

okleveles biológus (ökológus szakirány);

Természetvédelem szakterület (SZTV)

élővilágvédelem részterületén

szakértőként nyilvántartásba vettem, számára a szakértői tevékenység végzését engedélyezem.

Nyilvántartási szám: SZ-008/2018

A névjegyzéki bejegyzés visszavonásig érvényes.

Az igazgatási szolgáltatási díjat – e címen 10 000 Ft-ot – Kérelmező megfizette; egyéb eljárási költség nem merült fel.

Jelen egyszerűsített határozat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 72. § (4) bekezdés a) pontjára tekintettel nem tartalmazza az indokolást és a jogorvoslatról szóló tájékoztatást.

Budapest, 2018. „*ap*” „*20*”

dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter
nevében és megbízásából

RS
Érdiné dr. Szekeres Rozália
főosztályvezető